

Llei orgànica sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social

Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 10, de 12 de gener, i suplement en català núm. 3, de 9 de febrer)

Llei anotada pel Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial. Està actualitzada fins a la darrera modificació normativa, feta pel Reial decret llei 16/2012, de 20 d'abril, de mesures urgents per garantir la sostenibilitat del Sistema Nacional de Salut i millorar la qualitat i la seguretat de les seves prestacions (BOE núm. 98, de 24 d'abril, i suplement en català de la mateixa data). Aquesta edició recull literalment el text en català publicat en els suplementos en llengua catalana del BOE.

Aquesta informació no substitueix la publicada en els diaris oficials, únics instruments que donen fe de la seva autenticitat.

D'acord amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), totes les referències al terme *permís* incloses en la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, són substituïdes pel terme *autorització*.

D'acord amb la disposició addicional primera de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data), totes les referències als termes *residència permanent* o *resident permanent* contingudes a l'ordenament jurídic s'entenen referides a la *residència* o *resident de llarga durada*.

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generals

Article 1¹

Delimitació de l'àmbit

1. Es consideren estrangers, als efectes de l'aplicació d'aquesta Llei, els que no tinguin la nacionalitat espanyola.
2. El que disposa aquesta Llei s'entén, en tot cas, sense perjudici del que estableixen les lleis especials i els tractats internacionals en què Espanya en sigui part.
3. Els nacionals dels estats membres de la Unió Europea i aquells als quals sigui aplicable el règim comunitari es regeixen per les normes que el regulen, i els és aplicable la present Llei en els aspectes que puguin ser més favorables.²

¹ Article redactat de conformitat amb l'article 1.1 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

² Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article únic.1 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 2

Exclusió de l'àmbit de la llei

Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei:

- a) Els agents diplomàtics i els funcionaris consulars acreditats a Espanya, així com els altres membres de les missions diplomàtiques permanents o especials i de les oficines consulars i els seus familiars que, en virtut de les normes del dret internacional, estan exempts de les

obligacions relatives a la seva inscripció com a estrangers i a l'obtenció de l'autorització de residència.³

b) Els representants, delegats i altres membres de les missions permanents o de les delegacions davant els organismes intergovernamentals amb seu a Espanya o en conferències internacionals que es duguin a terme a Espanya, així com els seus familiars.⁴

c) Els funcionaris destinats a organitzacions internacionals o intergovernamentals amb seu a Espanya, així com els seus familiars, als quals els tractats en què Espanya sigui part eximeixin de les obligacions que esmenta el paràgraf a d'aquest article.

³ Lletres a redactada de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), quant a la substitució del terme *permís* pel terme *autorització*.

⁴ Lletres b redactada de conformitat amb l'article únic.2 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 2 bis⁵

La política migratòria

1. Correspon al Govern, de conformitat amb el que preveu l'article 149.1.2a de la Constitució, la definició, planificació, regulació i desenvolupament de la política d'immigració, sense perjudici de les competències que puguin assumir les comunitats autònomes i les entitats locals

2. Totes les administracions públiques han de basar l'exercici de les seves competències vinculades amb la immigració en el respecte als principis següents:

- a) la coordinació amb les polítiques definides per la Unió Europea;
- b) l'ordenació dels fluxos migratoris laborals, d'acord amb les necessitats de la situació nacional de l'ocupació;
- c) la integració social dels immigrants mitjançant polítiques transversals adreçades a tota la ciutadania;
- d) la igualtat efectiva entre dones i homes;
- e) l'efectivitat del principi de no-discriminació i, consegüentment, el reconeixement dels mateixos drets i obligacions per a tothom qui visqui o treballi legalment a Espanya, en els termes que preveu la Llei;
- f) la garantia de l'exercici dels drets que la Constitució, els tractats internacionals i les lleis reconeixen a totes les persones;
- g) la lluita contra la immigració irregular i la persecució del tràfic il·lícit de persones;
- h) la persecució del tràfic d'éssers humans;
- i) la igualtat de tracte en les condicions laborals i de Seguretat Social;
- j) la promoció del diàleg i la col·laboració amb els països d'origen i trànsit d'immigració, mitjançant acords marc dirigits a ordenar de manera efectiva els fluxos migratoris, així com a fomentar i coordinar les iniciatives de cooperació al desenvolupament i codesenvolupament.

3. L'Estat garanteix el principi de solidaritat, consagrat a la Constitució, atenent les especials circumstàncies d'aquells territoris en què els fluxos migratoris tenen una especial incidència.

⁵ Article afegit per l'article únic.3 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 2 ter⁶

Integració dels immigrants

1. Els poders públics han de promoure la plena integració dels estrangers a la societat espanyola, en un marc de convivència d'identitats i cultures diverses sense més límit que el respecte a la Constitució i la llei.

2. Les administracions públiques han d'incorporar l'objectiu de la integració entre immigrants i societat receptora, amb caràcter transversal a totes les polítiques i serveis públics, promovent la participació econòmica, social, cultural i política de les persones immigrants, en els termes que preveuen la Constitució, els estatuts d'autonomia i la resta de lleis, en condicions d'igualtat de tracte.

Especialment, han de procurar, mitjançant accions formatives, el coneixement i respecte dels valors constitucionals i estatutaris d'Espanya, dels valors de la Unió Europea, així com dels drets humans, les llibertats públiques, la democràcia, la tolerància i la igualtat entre dones i homes, i han de desenvolupar mesures específiques per afavorir la incorporació al sistema educatiu, garantint en tot cas l'escolarització en l'edat obligatòria, l'aprenentatge del conjunt de llengües oficials i l'accés a l'ocupació com a factors essencials d'integració.

3. L'Administració General de l'Estat ha de cooperar amb les comunitats autònomes, les ciutats de Ceuta i Melilla i els ajuntaments per assolir les finalitats descrites en el present article, en el marc d'un pla estratègic plurianual que ha d'incloure entre els seus objectius atendre la integració dels menors estrangers no acompanyats. En tot cas, l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes i els ajuntaments han de col·laborar i coordinar les seves accions en aquest àmbit prenent com a referència els seus respectius plans d'integració.

4. De conformitat amb els criteris i prioritats del Pla estratègic d'immigració, el Govern i les comunitats autònomes han d'acordar en la Conferència Sectorial d'Immigració programes d'acció biennals per reforçar la integració social dels immigrants. Aquests programes s'han de finançar amb càrrec a un fons estatal per a la integració dels immigrants, que s'ha de dotar anualment i que pot incloure fórmules de cofinançament per part de les administracions receptores de les partides del fons.

⁶ Article afegit per l'article únic.4 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

TÍTOL I⁷

Drets i llibertats dels estrangers

⁷ Títol reestructurat de conformitat amb l'article 3.1 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

CAPÍTOL I

Drets i llibertats dels estrangers

Article 3

*Dret dels estrangers i interpretació de les normes*⁸

1. Els estrangers gaudeixen a Espanya dels drets i les llibertats reconeguts en el títol I de la Constitució en els termes que estableixen els tractats internacionals, aquesta Llei i les que regulin l'exercici de cada un d'aquests. Com a criteri interpretatiu general, s'entén que els estrangers exerciten els drets que els reconeix aquesta Llei en condicions d'igualtat amb els espanyols.⁹

2. Les normes relatives als drets fonamentals dels estrangers s'han d'interpretar de conformitat amb la Declaració Universal de Drets Humans i amb els tractats i acords internacionals sobre les mateixes matèries vigents a Espanya, sense que es pugui al·legar la professió de creences religioses o conviccions ideològiques o culturals de signe divers per justificar la realització d'actes o conductes contraris a aquestes.¹⁰

⁸ Rúbrica redactada de conformitat amb l'article 1.2 de Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁹ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 1.2 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

¹⁰ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.5 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 4¹¹

Dret a la documentació

1. Els estrangers que es trobin en territori espanyol tenen el dret i el deure de conservar la documentació que acrediti la seva identitat, expedida per les autoritats competents del país d'origen o de procedència, així com la que acrediti la seva situació a Espanya.

2. Tots els estrangers als quals s'hagi expedit un visat o una autorització per quedar-se a Espanya per un període superior a sis mesos han d'obtenir la targeta d'identitat d'estranger, que han de sol·licitar personalment en el termini d'un mes des de la seva entrada a Espanya o des que es concedeixi l'autorització, respectivament. Estan exceptuats d'aquesta obligació els titulars d'un visat de residència i treball de temporada.

S'han de desplegar per reglament els supòsits en què es pot obtenir aquesta targeta d'identitat quan s'hagi concedit una autorització per quedar-se a Espanya per un període no superior a sis mesos.

3. Els estrangers no poden ser privats de la seva documentació, excepte en els supòsits i amb els requisits que preveuen aquesta Llei orgànica i la Llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre protecció de la seguretat ciutadana.

¹¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.6 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 5¹²

Dret a la llibertat de circulació

1. Els estrangers que es trobin a Espanya d'acord amb el que estableix el títol II d'aquesta Llei tenen dret a circular lliurement pel territori espanyol i a elegir la seva residència sense més limitacions que les establertes amb caràcter general pels tractats i les lleis, o les acordades per l'autoritat judicial, amb caràcter cautelar o en un procés penal o d'extradició en què l'estranger tingui la condició d'imputat, víctima o testimoni, o com a conseqüència d'una sentència ferma.

2. No obstant això, es poden establir mesures limitadores específiques quan s'acordin en la declaració d'estat d'excepció o de lloc, en els termes que preveu la Constitució, i excepcionalment per raons de seguretat pública, de forma individualitzada, motivada i en proporció a les circumstàncies que concorrin en cada cas, per resolució del ministre de l'Interior, adoptada d'acord amb les garanties jurídiques del procediment sancionador que preveu la Llei. Les mesures limitadores, la durada de les quals no pot excedir el temps imprescindible i proporcional a la persistència de les circumstàncies que en van justificar l'adopció, poden consistir en la presentació periòdica davant de les autoritats competents i en l'allunyament de fronteres o nuclis de població concretats de manera singular.

¹² Article redactat de conformitat amb l'article únic.7 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 6¹³

Participació pública

1. Els estrangers residents a Espanya poden ser titulars del dret de sufragi, a les eleccions municipals, en els termes que estableixen la Constitució, els tractats internacionals, si s'escau, i la llei.

2. Els estrangers residents, empadronats en un municipi, tenen tots els drets establerts per aquest concepte a la legislació de bases de règim local i poden ser escoltats en els assumptes que els afectin d'acord amb el que disposi la normativa aplicable.

3. Els ajuntaments han d'incorporar al padró els estrangers que tinguin el domicili habitual al municipi i han de mantenir actualitzada la informació relativa a aquests.

4. Els poders públics han de facilitar l'exercici del dret de sufragi dels estrangers en els processos electorals democràtics del país d'origen.

¹³ Article redactat de conformitat amb l'article únic.8 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 7

Llibertats de reunió i manifestació

1. Els estrangers tenen el dret de reunió en les mateixes condicions que els espanyols.¹⁴

2. Els promotors de reunions o manifestacions en llocs de trànsit públic ho han de comunicar prèviament a l'autoritat competent amb l'antelació que preveu la Llei orgànica reguladora del

dret de reunió, la qual només pot prohibir o proposar-ne la modificació per les causes que preveu la Llei esmentada.

¹⁴ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.9 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 8¹⁵

Llibertat d'associació

Tots els estrangers tenen el dret d'associació en les mateixes condicions que els espanyols.

¹⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.10 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 9¹⁶

Dret a l'educació

1. Els estrangers menors de setze anys tenen el dret i el deure de l'educació, que inclou l'accés a un ensenyament bàsic, gratuït i obligatori. Els estrangers menors de divuit anys també tenen dret a l'ensenyament postobligatori.

Aquest dret inclou l'obtenció de la titulació acadèmica corresponent i l'accés al sistema públic de beques i ajudes en les mateixes condicions que els espanyols.

En cas d'arribar als divuit anys en el transcurs del curs escolar, conserven aquest dret fins que s'acabi el curs.

2. Els estrangers més grans de divuit anys que es trobin a Espanya tenen dret a l'educació d'acord amb el que estableix la legislació educativa. En tot cas, els estrangers residents més grans de divuit anys tenen dret a accedir a les altres etapes educatives postobligatòries, a obtenir les titulacions corresponents, i al sistema públic de beques en les mateixes condicions que els espanyols.

3. Els poders públics han de promoure que els estrangers puguin rebre ensenyaments perquè la seva integració social sigui millor.

4. Els estrangers residents que tinguin a Espanya menors a càrrec seu en edat d'escolarització obligatòria han d'acreditar aquesta escolarització, mitjançant un informe emès per les autoritats autonòmiques competents, en les sol·licituds de renovació de la seva autorització o en la sol·licitud de residència de llarga durada.

¹⁶ Article redactat de conformitat amb l'article únic.11 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 10¹⁷

Dret al treball i a la Seguretat Social

1. Els estrangers residents que reuneixin els requisits que preveuen aquesta Llei orgànica i les disposicions que la despleguin tenen dret a exercir una activitat remunerada per compte

propi o d'altri, així com a accedir al sistema de la Seguretat Social, de conformitat amb la legislació vigent.

2. Els estrangers poden accedir a l'ocupació pública en els termes que preveu la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut bàsic de l'empleat públic.

¹⁷ Article redactat de conformitat amb l'article únic.12 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 11¹⁸

Llibertat de sindicació i vaga

1. Els estrangers tenen dret a sindicar-se lliurement o a afiliar-se a una organització professional, en les mateixes condicions que els treballadors espanyols.

2. Els estrangers poden exercir el dret a la vaga en les mateixes condicions que els espanyols.

¹⁸ Article redactat de conformitat amb l'article únic.13 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 12¹⁹

Dret a l'assistència sanitària

Els estrangers tenen dret a l'assistència sanitària en els termes que preveu la legislació vigent en matèria sanitària.

¹⁹ Article redactat de conformitat amb la disposició final 3a del Reial decret llei 16/2012, de 20 d'abril, de mesures urgents per garantir la sostenibilitat del Sistema Nacional de Salut i millorar la qualitat i la seguretat de les seves prestacions (BOE núm. 98, de 24 d'abril, i suplement en català de la mateixa data).

Article 13²⁰

Drets en matèria d'habitatge

Els estrangers residents tenen dret a accedir als sistemes públics d'ajudes en matèria d'habitatge en els termes que estableixin les lleis i les administracions competents. En tot cas, els estrangers residents de llarga durada tenen dret a aquestes ajudes en les mateixes condicions que els espanyols.

²⁰ Article redactat de conformitat amb l'article únic.15 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 14²¹

Dret a la Seguretat Social i als serveis socials

1. Els estrangers residents tenen dret a accedir a les prestacions i serveis de la Seguretat Social en les mateixes condicions que els espanyols.

2. Els estrangers residents tenen dret als serveis i a les prestacions socials, tant a les generals i bàsiques com a les específiques, en les mateixes condicions que els espanyols. En tot cas, els estrangers amb discapacitat, menors de divuit anys, que tinguin el domicili habitual a Espanya tenen dret a rebre el tractament, serveis i atencions especials que exigeixi el seu estat físic o psíquic.

3. Els estrangers, sigui quina sigui la seva situació administrativa, tenen dret als serveis i prestacions socials bàsiques.

²¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.16 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 15

Subjecció dels estrangers als mateixos impostos que els espanyols

1. Sens perjudici del que disposen els acords aplicables sobre doble imposició internacional, els estrangers estan subjectes, amb caràcter general, als mateixos impostos que els espanyols.²²

2. Els estrangers tenen dret a transferir els seus ingressos i estalvis obtinguts a Espanya al seu país, o a qualsevol altre, d'acord amb els procediments establerts a la legislació espanyola i de conformitat amb els acords internacionals aplicables. El Govern ha d'adoptar les mesures necessàries per facilitar aquestes transferències.²³

²² Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 1.11 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

²³ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.17 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

CAPÍTOL II

Reagrupació familiar

Article 16

Dret a la intimitat familiar

1. Els estrangers residents tenen dret a la vida en família i a la intimitat familiar de la manera que preveu aquesta Llei orgànica i d'acord amb el que disposen els tractats internacionals subscrits per Espanya.

2. Els estrangers residents a Espanya tenen dret a reagrupar amb ells els familiars que determina l'article 17.²⁴

3. El cònjuge que hagi adquirit la residència a Espanya per causa familiar i els seus familiars agrupats amb ell conserven la residència encara que es trenqui el vincle matrimonial que va donar lloc a l'adquisició.

Es pot determinar per reglament el temps previ de convivència a Espanya que s'hagi d'acreditar en aquests supòsits.²⁵

²⁴ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 1.12 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

²⁵ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article 1.12 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 17²⁶

Familiars reagrupables

1. L'estranger resident té dret a reagrupar amb ell a Espanya els següents familiars:

a) El cònjuge del resident, sempre que no estigui separat de fet o de dret i que el matrimoni no s'hagi celebrat en frau de llei. En cap cas es pot reagrupar més d'un cònjuge encara que la llei personal de l'estranger admeti aquesta modalitat matrimonial. L'estranger resident que estigui casat en segones o posteriors núpcies per la dissolució de cadascun dels seus matrimonis anteriors només pot reagrupar amb ell el nou cònjuge si acredita que la dissolució ha tingut lloc després d'un procediment jurídic que fixi la situació del cònjuge anterior i dels seus fills comuns quant a l'ús de l'habitatge comú, la pensió compensatòria a l'esmentat cònjuge i els aliments que corresponguin als fills menors, o majors en situació de dependència. En la dissolució per nul·litat, han d'haver quedat fixats els drets econòmics del cònjuge de bona fe i dels fills comuns, així com la indemnització, si s'escau.

b) Els fills del resident i del cònjuge, inclosos els adoptats, sempre que tinguin menys de divuit anys o persones amb discapacitat que no siguin objectivament capaces de proveir a les seves pròpies necessitats a causa del seu estat de salut. Quan es tracti de fills d'un sol dels cònjuges es requereix, a més, que aquest exerceixi en solitari la pàtria potestat o que se li hagi atorgat la custòdia i estiguin efectivament a càrrec seu. En el supòsit de fills adoptius s'ha d'acreditar que la resolució per la qual es va acordar l'adopció compleix els elements necessaris per produir efecte a Espanya.

c) Els menors de divuit anys i els més grans d'aquesta edat que no siguin objectivament capaços de proveir a les seves pròpies necessitats, a causa del seu estat de salut, quan el resident estranger sigui el seu representant legal i l'acte jurídic del qual sorgeixen les facultats representatives no sigui contrari als principis de l'ordenament espanyol.

d) Els ascendents en primer grau del reagrupant i del seu cònjuge quan estiguin a càrrec seu, siguin més grans de seixanta-cinc anys i hi hagi raons que justifiquin la necessitat d'autoritzar la seva residència a Espanya. S'han de determinar per reglament les condicions per al reagrupament dels ascendents dels residents de llarga durada en un altre Estat membre de la Unió Europea, dels treballadors titulars de la targeta blava de la UE i dels beneficiaris del règim especial d'investigadors. Excepcionalment, si concorren raons de caràcter humanitari, es pot reagrupar l'ascendent menor de seixanta-cinc anys si es compleixen les altres condicions que preveu aquesta Llei.

2. Els estrangers que hagin adquirit la residència en virtut d'un reagrupament previ poden exercir, al seu torn, el dret de reagrupament dels seus propis familiars, sempre que ja comptin amb una autorització de residència i treball, obtinguda independentment de l'autorització del reagrupant, i acreditin que compleixen els requisits que preveu aquesta Llei orgànica.

3. Si es tracta d'ascendents reagrupats, aquests només poden exercir, al seu torn, el dret de reagrupament familiar després d'haver obtingut la condició de residents de llarga durada i acreditat solvència econòmica.

Excepcionalment, l'ascendent reagrupat que tingui a càrrec seu un o més fills menors d'edat, o fills amb discapacitat que no siguin objectivament capaços de proveir a les seves pròpies necessitats a causa del seu estat de salut, pot exercir el dret de reagrupament en els termes disposats a l'apartat segon d'aquest article, sense necessitat d'haver adquirit la residència de llarga durada.

4. La persona que mantingui amb l'estranger resident una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal s'equipara al cònjuge a tots els efectes previstos en aquest capítol, sempre que aquesta relació estigui degudament acreditada i reuneixi els requisits necessaris per produir efectes a Espanya.

En tot cas, les situacions de matrimoni i de relació d'afectivitat anàloga es consideren incompatibles entre si.

No es pot reagrupar més d'una persona amb relació d'afectivitat anàloga, encara que la llei personal de l'estranger admeti aquests vincles familiars.

5. S'han de desplegar per reglament les condicions per exercir el dret de reagrupament i també per acreditar, a aquests efectes, la relació d'afectivitat anàloga a la conjugal.

²⁶ Article redactat de conformitat amb l'article únic.18 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 18²⁷

Requisits per al reagrupament familiar

1. Els estrangers poden exercir el dret al reagrupament familiar quan hagin obtingut la renovació de la seva autorització de residència inicial, amb excepció del reagrupament dels familiars previstos a l'article 17.1.d d'aquesta Llei, que només poden ser reagrupats a partir del moment en què el reagrupant adquireixi la residència de llarga durada.

El reagrupament dels familiars de residents de llarga durada, dels treballadors titulars de la targeta blava de la UE i dels beneficiaris del règim especial d'investigadors es pot sol·licitar i concedir, simultàniament, amb la sol·licitud de residència del reagrupant. Si tenen reconeguda aquesta condició en un altre Estat membre de la Unió Europea, la sol·licitud es pot presentar a Espanya o des de l'Estat de la Unió Europea on tinguin la residència, quan la família ja estigui constituïda en aquell Estat.

2. El reagrupant ha d'acreditar, en els termes que s'estableixin per reglament, que disposa d'un habitatge adequat i de mitjans econòmics suficients per cobrir les seves necessitats i les de la seva família, una vegada reagrupada.

En la valoració dels ingressos als efectes del reagrupament no computen els que provenguin del sistema d'assistència social, però es tenen en compte altres ingressos aportats pel cònjuge que resideixi a Espanya i convisqui amb el reagrupant.

Les comunitats autònomes o, si s'escau, els ajuntaments han d'informar sobre l'adequació de l'habitatge als efectes del reagrupament familiar.

Les administracions públiques han de promoure la participació dels reagrupats en programes d'integració sociocultural i de caràcter lingüístic.

3. Quan els familiars que s'han de reagrupar siguin menors en edat d'escolarització obligatòria, l'Administració receptora de les sol·licituds ha de comunicar a les autoritats educatives competents una previsió sobre els procediments iniciats de reagrupament familiar, a l'efecte d'habilitar les places necessàries als centres escolars corresponents.

²⁷ Article redactat de conformitat amb l'article únic.19 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 18 bis²⁸

Procediment per al reagrupament familiar

1. L'estranger que vulgui exercir el dret al reagrupament familiar ha de sol·licitar una autorització de residència per reagrupament familiar a favor dels membres de la seva família que vulgui reagrupar i pot sol·licitar de forma simultània la renovació de l'autorització de residència i la sol·licitud de reagrupament familiar.

2. En cas que el dret al reagrupament l'exerceixin residents de llarga durada en un altre Estat membre de la Unió Europea que resideixin a Espanya, la sol·licitud la poden presentar els familiars reagrupables, aportant prova de residència com a membre de la família del resident de llarga durada en el primer Estat membre.

²⁸ Article afegit per l'article únic.20 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 19²⁹

Efectes del reagrupament familiar en circumstàncies especials

1. L'autorització de residència per reagrupament familiar de la qual siguin titulars el cònjuge i fills reagrupats quan arribin a l'edat laboral, habilita per treballar sense necessitat de cap altre tràmit administratiu.

2. El cònjuge reagrupat pot obtenir una autorització de residència independent quan disposi de mitjans econòmics suficients per cobrir les seves pròpies necessitats.

En cas que la cònjuge reagrupada sigui víctima de violència de gènere, sense necessitat que s'hagi complert el requisit anterior, pot obtenir l'autorització de residència i treball independent, des del moment en què s'hagi dictat a favor seu una ordre de protecció o, si manca, un informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de violència de gènere.

3. Els fills reagrupats poden obtenir una autorització de residència independent quan arribin a la majoria d'edat i disposin de mitjans econòmics suficients per cobrir les seves pròpies necessitats.

4. S'ha de determinar per reglament la forma i la quantia dels mitjans econòmics considerats suficients perquè els familiars reagrupats puguin obtenir una autorització independent.

5. En cas de mort del reagrupant, els familiars reagrupats poden obtenir una autorització de residència independent en les condicions que es determinin.

²⁹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.21 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

CAPÍTOL III

Garanties jurídiques

Article 20³⁰

Dret a la tutela judicial efectiva

1. Els estrangers tenen dret a la tutela judicial efectiva.
2. Els procediments administratius que s'estableixin en matèria d'estrangeria han de respectar en qualsevol cas les garanties que preveu la legislació general sobre procediment administratiu, especialment pel que fa a publicitat de les normes, contradicció, audiència de l'interessat i motivació de les resolucions, llevat del que disposa l'article 27 d'aquesta Llei.
3. En els procediments administratius estan legitimades per intervenir com a interessades les organitzacions constituïdes legalment a Espanya per a la defensa dels immigrants, expressament designades per aquests.
4. En els processos contenciosos administratius en matèria d'estrangeria estan legitimades per intervenir les entitats que resultin afectades en els termes que preveu l'article 19.1.b de la Llei reguladora de la jurisdicció esmentada.

³⁰ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.14 de Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 21³¹

Dret al recurs contra els actes administratius

1. Els actes i les resolucions administratives adoptats en relació amb els estrangers són susceptibles de recurs d'acord amb el que disposen les lleis.
2. El règim d'executivitat dels actes administratius dictats en matèria d'estrangeria és el que preveu amb caràcter general la legislació vigent, llevat del que disposa aquesta Llei per a la tramitació d'expedients d'expulsió amb caràcter preferent.

³¹ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.15 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 22³²

Dret a l'assistència jurídica gratuïta

1. Els estrangers que es trobin a Espanya tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta en els processos en què siguin part, sigui quina sigui la jurisdicció en la qual se segueixin, en les mateixes condicions que els ciutadans espanyols.
2. Els estrangers que es trobin a Espanya tenen dret a assistència lletrada en els procediments administratius que puguin portar a la seva denegació d'entrada, devolució o expulsió del territori espanyol i en tots els procediments en matèria de protecció internacional, així com l'assistència d'interpret si no comprenen o parlen la llengua oficial que s'utilitzi. Aquestes assistències són gratuïtes si no disposen de recursos econòmics

suficients segons els criteris establerts a la normativa reguladora del dret d'assistència jurídica gratuïta.

3. En els processos contenciosos administratius contra les resolucions que posin fi a la via administrativa en matèria de denegació d'entrada, devolució o expulsió, el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta requereix la sol·licitud oportuna realitzada en els termes previstos en les normes que regulen l'assistència jurídica gratuïta. La constància expressa de la voluntat d'interposar el recurs o exercitar l'acció corresponent s'ha de realitzar de conformitat amb el que preveu la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, o en cas que l'estranger pugui estar privat de llibertat, en la forma i davant el funcionari públic que es determinin per reglament.

Als efectes que preveu aquest apartat, quan l'estranger tingui dret a l'assistència jurídica gratuïta i es trobi fora d'Espanya, la sol·licitud d'aquesta i, si s'escau, la manifestació de la voluntat de recórrer es poden efectuar davant la missió diplomàtica o oficina consular corresponent.

³² Article redactat de conformitat amb l'article únic.22 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

CAPÍTOL IV

De les mesures antidiscriminatòries

Article 23³³

Actes discriminatoris

1. Als efectes d'aquesta Llei, representa discriminació qualsevol acte que, directament o indirectament, comporti distinció, exclusió, restricció o preferència contra un estranger, basada en la raça, el color, l'ascendència o l'origen nacional o ètnic, les conviccions i pràctiques religioses, i que tingui com a fi o efecte destruir o limitar el reconeixement o l'exercici, en condicions d'igualtat, dels drets humans i de les llibertats fonamentals en el camp polític, econòmic, social o cultural.

2. En qualsevol cas, constitueixen actes de discriminació:

a) Els efectuats per l'autoritat o funcionari públic o personal encarregat d'un servei públic que, en l'exercici de les seves funcions, per acció o omissió, realitzi qualsevol acte discriminatori prohibit per la llei contra un estranger només per la seva condició d'estranger o pel fet de pertànyer a una determinada raça, religió, ètnia o nacionalitat.³⁴

b) Tots els qui imposin condicions més costoses que als espanyols, o que impliquin resistència a facilitar a un estranger béns o serveis oferts al públic, només per la seva condició d'estranger o perquè pertany a una determinada raça, religió, ètnia o nacionalitat.

c) Tots els qui imposin il·legítimament condicions més costoses que als espanyols o restringeixin o limitin l'accés a la feina, a l'habitatge, a l'educació, a la formació professional i als serveis socials i socioassistencials, així com a qualsevol altre dret reconegut en aquesta Llei orgànica, a l'estranger que estigui regularment a Espanya, només per la seva condició d'estranger o perquè pertany a una determinada raça, religió, ètnia o nacionalitat.

d) Tots els qui impedeixin, a través d'accions o omissions, l'exercici d'una activitat econòmica empresa legítimament per un estranger resident legalment a Espanya, sols per la seva condició de tal o per pertànyer a una determinada raça, religió, ètnia o nacionalitat.

e) Constitueix discriminació indirecta tot tractament derivat de l'adopció de criteris que perjudiquin els treballadors per la seva condició d'estrangers o perquè pertanyen a una determinada raça, religió, ètnica o nacionalitat.³⁵

³³ Article renumerat de conformitat amb l'article 1.17 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

³⁴ Apartat 2, lletra a, redactat de conformitat amb l'article únic.23 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

³⁵ Apartat 2, lletra e, redactat de conformitat amb l'article 1.17 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 24³⁶

Aplicabilitat del procediment sumari

La tutela judicial contra qualsevol pràctica discriminatòria que comporti la vulneració de drets i llibertats fonamentals es pot exigir pel procediment que preveu l'article 53.2 de la Constitució en els termes establerts legalment.

³⁶ Article renumerat de conformitat amb l'article 3.4 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

TÍTOL II³⁷

Règim jurídic de les situacions dels estrangers

³⁷ Títol reestructurat de conformitat amb l'article 3.1 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

CAPÍTOL I

De l'entrada i la sortida del territori espanyol

Article 25

Requisits per a l'entrada al territori espanyol

1. L'estranger que pretengui entrar a Espanya ho ha de fer pels llocs habilitats a l'efecte, ha d'estar proveït del passaport o el document de viatge que n'acrediti la identitat, que es consideri vàlid per a aquesta finalitat en virtut de convenis internacionals subscrits per Espanya i no estar subjecte a prohibicions expressess. Així mateix, ha de presentar els documents que es determinin per reglament que justifiquin l'objecte i les condicions d'estada, i acreditar mitjans de vida suficients per al temps que pretengui romandre a Espanya, o estar en condicions d'obtenir legalment els mitjans esmentats.³⁸

2. Excepte en els casos en els quals s'estableixi el contrari en els convenis internacionals subscrits per Espanya o a la normativa de la Unió Europea, a més cal un visat. No és exigible el visat quan l'estranger tingui la targeta d'identitat d'estranger o, excepcionalment, una autorització de retorn.³⁹

3. El que disposen els paràgrafs anteriors no és aplicable als estrangers que sol·licitin acollir-se al dret d'asil en el moment d'entrar a Espanya, la concessió del qual es regeix pel que disposa la normativa específica.

4. Es pot autoritzar l'entrada a Espanya dels estrangers que no reuneixin els requisits que estableixen els paràgrafs anteriors quan hi hagi raons excepcionals d'índole humanitària, interès públic o compliment de compromisos adquirits per Espanya. En aquests casos, s'ha de fer entrega a l'estranger de la documentació que s'estableixi per reglament.

5. L'entrada en territori nacional dels estrangers als quals no sigui aplicable el règim comunitari pot ser registrada per les autoritats espanyoles als efectes de control del seu període de permanència legal a Espanya, de conformitat amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.⁴⁰

³⁸ Apartat 1 redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.18 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

³⁹ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 1.6 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁴⁰ Apartat 5 afegit per l'article únic.24 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 25 bis⁴¹ *Tipus de visat*

1. Els estrangers que es proposin entrar en territori espanyol han d'estar proveïts de visat, vàlidament expedit i en vigor, estès en el seu passaport o document de viatge o, si s'escau, en un document a part, llevat del que disposa l'apartat 2 de l'article 25 d'aquesta Llei.

2. Els visats a què es refereix l'apartat anterior han de ser d'una de les classes següents:

a) Visat de trànsit, que habilita a transitar per la zona de trànsit internacional d'un aeroport espanyol o a travessar el territori espanyol. No és exigible l'obtenció d'aquest visat en casos de trànsit d'un estranger als efectes de repatriació o allunyament per via aèria sol·licitat per un Estat membre de la Unió Europea o per un tercer Estat que tingui subscript amb Espanya un acord internacional sobre aquesta matèria.

b) Visat d'estada, que habilita per a una estada ininterrompuda o estades successives per un període o suma de períodes d'una durada total que no pot excedir els tres mesos per semestre a partir de la data de la primera entrada.

c) Visat de residència, que habilita per residir sense exercir activitat laboral o professional.

d) Visat de residència i treball, que habilita per a l'entrada i estada per un període màxim de tres mesos i per al començament, en aquest termini, de l'activitat laboral o professional per a la qual hagi estat prèviament autoritzat. En aquest temps s'ha de produir l'alta del treballador a la Seguretat Social, que dota d'eficàcia l'autorització de residència i treball, per compte propi o d'altri. Si transcorre el termini i no s'ha produït l'alta, l'estranger queda obligat a sortir del territori nacional, i en cas contrari incorre en la infracció que preveu l'article 53.1.a d'aquesta Llei.

e) Visat de residència i treball de temporada, que habilita per treballar per compte d'altri fins a nou mesos en un període de dotze mesos consecutius.

f) Visat d'estudis, que habilita per romandre a Espanya per a la realització de cursos, estudis, treballs de recerca o formació, intercanvi d'alumnes, pràctiques no laborals o serveis de voluntariat, no remunerats laboralment.

g) Visat de recerca, que habilita l'estranger a romandre a Espanya per realitzar projectes de recerca en el marc d'un conveni d'acollida signat amb un organisme de recerca.

3. S'han de desplegar per reglament els diferents tipus de visats.

⁴¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.25 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 26⁴²

Prohibició d'entrada a Espanya

1. No poden entrar a Espanya, ni obtenir un visat amb aquesta finalitat, els estrangers que hagin estat expulsats, mentre duri la prohibició d'entrada, així com aquells que la tinguin prohibida per una altra causa establerta legalment o en virtut de convenis internacionals en què Espanya sigui part.

2. Als estrangers que no compleixin els requisits establerts per a l'entrada, els ha de ser denegada mitjançant resolució motivada, amb informació sobre els recursos que puguin interposar contra aquesta, el termini per fer-ho i l'autoritat davant la qual ho han de formalitzar, i del seu dret a l'assistència lletrada, que pot ser d'ofici, i d'intèrpret, que comença en el moment mateix d'efectuar-se el control al post fronterer.

⁴² Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.19 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 27⁴³

Expedició del visat

1. El visat se sol·licita i s'expedeix a les missions diplomàtiques i oficines consulars d'Espanya, tret dels supòsits excepcionals que es prevegin per reglament o dels casos en què l'Estat espanyol, d'acord amb la normativa comunitària sobre la matèria, hagi acordat la seva representació amb un altre Estat membre de la Unió Europea en matèria de visats de trànsit o estada.⁴⁴

2. La concessió del visat:

a) Habilita l'estranger per presentar-se en un lloc fronterer espanyol i sol·licitar la seva entrada.

b) Una vegada s'ha efectuat l'entrada en el territori espanyol, habilita l'estranger per romandre a Espanya en la situació per a la qual s'hagi expedit, sense perjudici de l'obligatorietat d'obtenir, si s'escau, la targeta d'identitat d'estranger.⁴⁵

3. S'ha d'establir per reglament la normativa específica del procediment de concessió i expedició de visats, de conformitat amb el que preveu la disposició addicional onzena de la Llei 30/1992, de 26 de novembre. En el procediment esmentat es pot requerir la compareixença personal del sol·licitant.⁴⁶

4. L'exercici de la potestat d'atorgament o denegació de visats se subjecta als compromisos internacionals vigents en la matèria i s'orienta al compliment de les finalitats de la política exterior del Regne d'Espanya i d'altres polítiques públiques espanyoles o de la Unió Europea, com la política d'immigració, la política econòmica i la de seguretat ciutadana.⁴⁷

5. Per a supòsits excepcionals es poden fixar per via reglamentària altres criteris a què s'hagi de sotmetre l'atorgament i la denegació de visats.⁴⁸

6. La denegació de visat ha de ser motivada quan es tracti de visats de residència per a reagrupament familiar o per al treball per compte d'altri, com també en el cas de visats d'estada o de trànsit. Si la denegació es deu al fet que el sol·licitant del visat està inclòs a la llista de persones no admissibles prevista en el Conveni d'aplicació de l'Acord de Schengen de 14 de juny de 1990, se li ha de comunicar així de conformitat amb les normes establertes pel dit Conveni. La resolució ha d'expressar els recursos que escauen en contra, l'òrgan davant el qual s'han de presentar i el termini per interposar-los.⁴⁹

⁴³ Article redactat de conformitat amb l'article 1.20 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁴⁴ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.26 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

⁴⁵ Apartat 2 afegit per l'article 1.8 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁴⁶ Apartat 3 renumerat de conformitat amb l'article 1.8 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁴⁷ Apartat 4 renumerat de conformitat amb l'article 1.8 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁴⁸ Apartat 5 renumerat de conformitat amb l'article 1.8 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁴⁹ Apartat 6 redactat de conformitat amb l'article únic.27 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 28⁵⁰

De la sortida d'Espanya

1. Les sortides del territori espanyol es poden fer lliurement, excepte en els casos previstos en el Codi penal i en la present Llei. La sortida dels estrangers als quals no sigui aplicable el règim comunitari pot ser registrada per les autoritats espanyoles als efectes de control del seu període de permanència legal a Espanya de conformitat amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

2. Excepcionalment, el ministre de l'Interior pot prohibir la sortida del territori espanyol per raons de seguretat nacional o de salut pública. La instrucció i resolució dels expedients de prohibició ha de tenir sempre caràcter individual.

3. La sortida és obligatòria en els supòsits següents:

- a) Expulsió del territori espanyol per ordre judicial, en els casos que preveu el Codi penal.
- b) Expulsió o devolució acordades per resolució administrativa en els casos que preveu la present Llei.
- c) Denegació administrativa de les sol·licituds formulades per l'estranger per continuar sent en territori espanyol, o manca d'autorització per ser a Espanya.
- d) Compliment del termini en què un treballador estranger s'hagi compromès a tornar al seu país d'origen en el marc d'un programa de retorn voluntari.

⁵⁰ Article redactat de conformitat amb l'article únic.28 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

CAPÍTOL II

*De l'autorització d'estada i de residència*⁵¹

⁵¹ Rúbrica redactada conformitat amb l'article únic.29 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 29⁵²

Enumeració de les situacions

1. Els estrangers es troben a Espanya en les situacions d'estada o residència.
2. Les diferents situacions dels estrangers a Espanya es poden acreditar mitjançant passaport o document de viatge que acrediti la seva identitat, visat o targeta d'identitat d'estranger, segons correspongui.⁵³

⁵² Article redactat de conformitat amb l'article 1.9 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁵³ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.30 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 30⁵⁴

Situació d'estada

1. Estada és la permanència en territori espanyol per un període de temps no superior a 90 dies, sense perjudici del que disposa l'article 33 per a l'admissió als efectes d'estudis, intercanvi d'alumnes, pràctiques no laborals o serveis de voluntariat.⁵⁵
2. Transcorregut aquest temps, per romandre a Espanya cal obtenir o una pròrroga d'estada o una autorització de residència.⁵⁶

3. En els supòsits d'entrada amb visat, quan la durada d'aquest sigui inferior a tres mesos, es pot prorrogar l'estada, que en cas pot ser superior a tres mesos, en un període de sis mesos.⁵⁷

4. En els supòsits d'entrada sense visat, quan concorrin circumstàncies excepcionals que ho justifiquin, es pot autoritzar l'estada d'un estranger al territori espanyol més enllà de tres mesos.⁵⁸

⁵⁴ Article renumerat de conformitat amb l'article 1.23 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁵⁵ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.31 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

⁵⁶ Apartat 2 redactat de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), quant a la substitució del terme *permís* pel terme *autorització*.

⁵⁷ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article 1.23 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁵⁸ Apartat 4 afegit per l'article 1.23 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 30 bis⁵⁹

Situació de residència

1. Són residents els estrangers que estiguin a Espanya i siguin titulars d'una autorització per residir-hi.

2. Els residents es poden trobar en la situació de residència temporal o de residència de llarga durada.⁶⁰

⁵⁹ Article afegit per l'article 1.11 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁶⁰ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.32 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 31⁶¹

Situació de residència temporal

1. La residència temporal és la situació que autoritza a romandre a Espanya per un període superior a 90 dies i inferior a cinc anys. Les autoritzacions de durada inferior a cinc anys es poden renovar, a petició de l'interessat, atenent les circumstàncies que en van motivar la

concessió. La durada de les autoritzacions inicials de residència temporal i de les renovacions s'ha d'establir per reglament.

2. L'autorització inicial de residència temporal que no comporta autorització de treball es concedeix als estrangers que disposin de mitjans suficients per a ells mateixos i, si s'escau, per als de la seva família. S'han d'establir per reglament els criteris per determinar la suficiència dels dits mitjans.

3. L'Administració pot concedir una autorització de residència temporal per situació d'arrelament, així com per raons humanitàries, de col·laboració amb la justícia o altres circumstàncies excepcionals que es determinin per reglament. En aquests casos no és exigible el visat.

4. L'autorització inicial de residència temporal i treball, que autoritza a realitzar activitats lucratives per compte propi i/o d'altri, es concedeix d'acord amb el que disposen els articles 36 i següents d'aquesta Llei.

5. Per autoritzar la residència temporal d'un estranger és necessari que no tingui antecedents penals a Espanya o als països anteriors de residència, per delictes existents en l'ordenament espanyol, i que no figuri com a rebutjable a l'espai territorial de països amb els quals Espanya tingui signat un conveni en aquest sentit.

6. Els estrangers amb autorització de residència temporal estan obligats a posar en coneixement de les autoritats competents els canvis de nacionalitat, estat civil i domicili.

7. Per a la renovació de les autoritzacions de residència temporal es valora, si s'escau:

a) Els antecedents penals, considerant l'existència d'indults o les situacions de remissió condicional de la pena o la suspensió de la pena privativa de llibertat.

b) L'incompliment de les obligacions de l'estranger en matèria tributària i de Seguretat Social.

Als efectes de l'esmentada renovació, es valora especialment l'esforç d'integració de l'estranger que aconselli la seva renovació, acreditat mitjançant un informe positiu de la comunitat autònoma que certifiqui l'assistència a les accions formatives que preveu l'article 2 ter d'aquesta Llei.

⁶¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.33 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 31 bis⁶²

Residència temporal i treball de dones estrangeres víctimes de violència de gènere

1. Les dones estrangeres víctimes de violència de gènere, sigui quina sigui la seva situació administrativa, tenen garantits els drets que reconeix la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, així com les mesures de protecció i seguretat que estableix la legislació vigent.

2. Si en denunciar-se una situació de violència de gènere contra una dona estrangera es posa de manifest la seva situació irregular, no s'ha d'incoar l'expedient administratiu sancionador per infracció de l'article 53.1.a, i s'ha de suspendre l'expedient administratiu sancionador que s'hagi incoat per la comissió d'aquesta infracció amb anterioritat a la

denúncia o, si s'escau, l'execució de les ordres d'expulsió o de devolució eventualment acordades.

3. La dona estrangera que es trobi en la situació descrita a l'apartat anterior pot sol·licitar una autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals a partir del moment en què s'hagi dictat una ordre de protecció a favor seu o, si no, un informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de violència de gènere. Aquesta autorització no es resol fins que no conclougui el procediment penal. En el moment de presentació de la sol·licitud, o en qualsevol altre de posterior al llarg del procés penal, la dona estrangera, per si mateixa o través de representant, també pot sol·licitar una autorització de residència per circumstàncies excepcionals a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats, o una autorització de residència i treball en cas que siguin més grans de 16 anys i es trobin a Espanya en el moment de la denúncia.

Sense perjudici d'això, l'autoritat competent per atorgar l'autorització per circumstàncies excepcionals pot concedir una autorització provisional de residència i treball a favor de la dona estrangera i, si s'escau, les autoritzacions de residència provisionals a favor dels seus fills menors d'edat o amb discapacitat, o de residència i treball si són més grans de 16 anys, que preveu el paràgraf anterior, que es trobin a Espanya en el moment de la denúncia. Les autoritzacions provisionals concedides eventualment han de concloure en el moment en què es concedeixin o es deneguin definitivament les autoritzacions per circumstàncies excepcionals.

4. Quan el procediment penal conclougui amb una sentència condemnatòria o amb una resolució judicial de la qual es dedueixi que la dona ha estat víctima de violència de gènere, inclòs l'arxivament de la causa pel fet que l'imputat es troba en parador desconegut o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat, s'ha de notificar a la interessada la concessió de les autoritzacions sol·licitades. En el supòsit que no s'hagi sol·licitat, se l'ha d'informar de la possibilitat de concedir-les, i se li ha d'atorgar un termini per a la seva sol·licitud.

Si del procediment penal conclòs no se'n pot deduir la situació de violència de gènere, s'ha d'incoar l'expedient administratiu sancionador per infracció de l'article 53.1.a o s'ha de continuar, en el supòsit que s'hagi suspès inicialment.

⁶² Article redactat de conformitat amb l'article 1 de la Llei orgànica 10/2011, de 27 de juliol, de modificació dels articles 31 bis i 59 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 180, de 28 de juliol, i suplement en català de la mateixa data).

Article 32⁶³

Residència de llarga durada

1. La residència de llarga durada és la situació que autoritza a residir i treballar a Espanya indefinidament, en les mateixes condicions que els espanyols.

2. Tenen dret a residència de llarga durada els que hagin tingut residència temporal a Espanya durant cinc anys de forma continuada, que reuneixin les condicions que s'estableixin per reglament. A l'efecte d'obtenir la residència de llarga durada computen els períodes de residència prèvia i continuada en altres estats membres, com a titular de la targeta blava de la UE. Es considera que la residència ha estat continuada encara que per períodes de vacances o altres raons que s'estableixin per reglament l'estranger hagi abandonat el territori nacional temporalment.

3. Els estrangers residents de llarga durada en un altre Estat membre de la Unió Europea poden sol·licitar per si mateixos i obtenir una autorització de residència de llarga durada a Espanya quan hagin d'exercir una activitat per compte propi o d'altri, o per altres fins, en les condicions que s'estableixin per reglament. No obstant això, en cas que els estrangers residents de llarga durada en un altre Estat membre de la Unió Europea vulguin conservar l'estatut de resident de llarga durada adquirit en el primer Estat membre, poden sol·licitar i obtenir una autorització de residència temporal a Espanya.

4. Amb caràcter reglamentari s'han d'establir criteris per a la concessió d'altres autoritzacions de residència de llarga durada en supòsits individuals d'especial vinculació amb Espanya.

5. L'extinció de la residència de llarga durada es produeix en els casos següents:

- a) Quan l'autorització s'hagi obtingut de manera fraudulenta.
- b) Quan es dicti una ordre d'expulsió en els casos que preveu la Llei.
- c) Quan es produeixi l'absència del territori de la Unió Europea durant 12 mesos consecutius. S'han d'establir per reglament les excepcions a la pèrdua de l'autorització per aquest motiu, com també el procediment i els requisits per recuperar l'autorització de residència de llarga durada.
- d) Quan s'adquireixi la residència de llarga durada en un altre Estat membre.

6. Les persones estrangeres que hagin perdut la condició de residents de llarga durada poden recuperar aquest estatut mitjançant un procediment simplificat que s'ha de desplegar per reglament.

Aquest procediment s'aplica sobretot en el cas de persones que hagin residit en un altre Estat membre per a la realització d'estudis.

⁶³ Article redactat de conformitat amb l'article únic.35 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 33⁶⁴

Règim d'admissió als efectes d'estudis, intercanvi d'alumnes, pràctiques no laborals o serveis de voluntariat

1. Pot ser autoritzat, en règim d'estada, l'estranger que tingui com a fi únic o principal realitzar una de les següents activitats de caràcter no laboral:

- a) Cursar o ampliar estudis.
- b) Realitzar activitats de recerca o formació, sense perjudici del règim especial dels investigadors regulat a l'article 38 bis d'aquesta Llei.
- c) Participar en programes d'intercanvi d'alumnes en qualssevol centres docents o científics, públics o privats, oficialment reconeguts.
- d) Realitzar pràctiques.
- e) Realitzar serveis de voluntariat.

2. La vigència de l'autorització ha de coincidir amb la durada del curs per al qual estigui matriculat, dels treballs de recerca, de l'intercanvi d'alumnes, de les pràctiques o del servei de voluntariat.

3. L'autorització es prorroga anualment si el titular demostra que continua reunint les condicions requerides per a l'expedició de l'autorització inicial i que compleix els requisits exigits, bé pel centre d'ensenyament o científic a qui assisteix, si s'ha verificat la realització

dels estudis o els treballs de recerca, o bé pel programa d'intercanvi o voluntariat, o centre on efectui les pràctiques.

4. Els estrangers admesos amb fins d'estudis, pràctiques no laborals o voluntariat poden ser autoritzats per exercir una activitat retribuïda per compte propi o d'altri, en la mesura que això no limiti la prossecució dels estudis o activitat assimilada, en els termes que es determinin per reglament.

5. La realització de feina en una família per compensar l'estada i el manteniment en aquesta mentre es milloren els coneixements lingüístics o professionals s'ha de regular d'acord amb el que disposen els acords internacionals sobre col·locació *au-pair*.

6. S'ha de facilitar l'entrada i permanència a Espanya, en els termes establerts per reglament, dels estudiants estrangers que participin en programes de la Unió Europea destinats a afavorir la mobilitat amb destinació a la Unió o dins la mateixa Unió.

7. Tot estranger, admès en qualitat d'estudiant en un altre Estat membre de la Unió Europea, que sol·liciti cursar part dels seus estudis ja iniciats o completar-los a Espanya pot sol·licitar una autorització d'estada per estudis i obtenir-la, si reuneix els requisits reglamentaris a l'efecte, i no és exigible el visat.

A fi que tot estranger admès en qualitat d'estudiant a Espanya pugui sol·licitar cursar part dels seus estudis ja iniciats o completar-los en un altre Estat membre de la Unió Europea, les autoritats espanyoles han de facilitar la informació oportuna sobre la permanència d'aquell a Espanya, a instàncies de les autoritats competents de l'esmentat Estat membre.

8. Se sotmeten al règim d'estada que preveu aquest article els estrangers que cursin a Espanya estudis de formació sanitària especialitzada d'acord amb la Llei 44/2003, d'11 de novembre, de professions sanitàries, llevat que ja comptin amb una autorització de residència prèviament a l'inici dels estudis, cas en què poden continuar en aquesta situació.

⁶⁴ Article redactat de conformitat amb l'article únic.36 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 34⁶⁵

Residència d'apàtrides, indocumentats i refugiats

1. El ministre de l'Interior ha de reconèixer la condició d'apàtrida als estrangers que, manifestant que no tenen nacionalitat, reuneixen els requisits que preveu la Convenció sobre l'Estatut d'Apàtrides, feta a Nova York el 28 de setembre de 1954, i els ha d'expedir la documentació que preveu l'article 27 d'aquesta Convenció. L'estatut d'apàtrida comporta el règim específic que es determini per reglament.

2. En qualsevol cas, l'estranger que es presenti en dependències del Ministeri de l'Interior i acrediti que no pot ser documentat per les autoritats de cap país i que vol ser documentat per Espanya, una vegada verificada la informació pertinent i sempre que hi concorrin i s'acreditin raons excepcionals d'indole humanitària, interès públic o compliment de compromisos adquirits per Espanya, pot obtenir, en els termes que es determinin per reglament, un document identificatiu que acrediti la seva inscripció en aquestes dependències. En tot cas, es denega la documentació sol·licitada quan el peticionari estigui incurs en algun dels caos de l'article 26, o s'hagi dictat contra ell una ordre d'expulsió.⁶⁶

3. La resolució favorable sobre la petició d'asil a Espanya suposa el reconeixement de la condició de refugiat del sol·licitant, que té dret a residir a Espanya i a portar a terme activitats laborals, professionals i mercantils de conformitat amb el que disposa la Llei 5/1984, de 26 de març, reguladora del dret d'asil i de la condició de refugiat, modificada per la Llei 9/1994, de 19 de maig, i la seva normativa de desplegament. Aquesta condició suposa la seva no devolució ni expulsió en els termes de l'article 33 de la Convenció sobre l'Estatut dels refugiats, feta a Ginebra el 28 de juliol de 1951.

⁶⁵ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.27 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁶⁶ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 1.14 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Article 35⁶⁷

Menors no acompanyats

1. El Govern ha de promoure l'establiment d'acords de col·laboració amb els països d'origen que prevegin, integradament, la prevenció de la immigració irregular, la protecció i el retorn dels menors no acompanyats. S'ha d'informar les comunitats autònomes d'aquests acords.

2. Les comunitats autònomes poden establir acords amb els països d'origen adreçats a procurar que l'atenció i integració social dels menors es dugui a terme en el seu entorn de procedència. Els acords han d'assegurar degudament la protecció de l'interès dels menors i preveure mecanismes perquè les comunitats autònomes puguin fer un seguiment adequat de la situació dels menors.

3. En els supòsits en què els cossos i forces de seguretat de l'Estat localitzin un estranger indocumentat la minoria d'edat del qual no es pugui establir amb seguretat, els serveis competents de protecció de menors li han de donar l'atenció immediata que necessiti, d'acord amb el que estableix la legislació de protecció jurídica del menor, i s'ha de posar el fet en coneixement immediat del Ministeri Fiscal, que ha de disposar la determinació de l'edat, per a la qual cosa han de col·laborar les institucions sanitàries oportunes que, amb caràcter prioritari, han de realitzar les proves necessàries.

4. Determinada l'edat, si es tracta d'un menor, el Ministeri Fiscal l'ha de posar a disposició dels serveis competents de protecció de menors de la comunitat autònoma en què es trobi.

5. L'Administració de l'Estat ha de sol·licitar informe sobre les circumstàncies familiars del menor a la representació diplomàtica del país d'origen amb caràcter previ a la decisió relativa a la iniciació d'un procediment sobre la seva repatriació. Acordada la iniciació del procediment, després d'haver escoltat el menor si té judici suficient, i amb l'informe previ dels serveis de protecció de menors i del Ministeri Fiscal, l'Administració de l'Estat ha de resoldre el que sigui procedent sobre el retorn al seu país d'origen, a aquell on hi hagi els seus familiars o, si no, sobre la seva permanència a Espanya. D'acord amb el principi d'interès superior del menor, la repatriació al país d'origen s'ha de fer mitjançant reagrupament familiar o bé mitjançant la posada a disposició del menor davant els serveis de protecció de menors, si es donen les condicions adequades per a la seva tutela per part d'aquests serveis.

6. Als més grans de setze i menors de divuit anys se'ls reconeix capacitat per actuar en el procediment de repatriació que preveu aquest article, així com en l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu pel mateix objecte, i hi poden intervenir personalment o a través del representant que designin.

Quan es tracti de menors de setze anys, amb judici suficient, que hagin manifestat una voluntat contrària a la de qui en té la tutela o representació, s'ha de suspendre el curs del procediment fins al nomenament del defensor judicial que els representi.

7. Es considera regular, a tots els efectes, la residència dels menors que siguin tutelats a Espanya per una Administració pública o en virtut de resolució judicial per qualsevol altra entitat. A instàncies de l'organisme que exerceixi la tutela i una vegada que hagi quedat acreditada la impossibilitat de retorn amb la família o al país d'origen, s'ha d'atorgar al menor una autorització de residència, els efectes de la qual s'han de retrotraure al moment en què el menor va ser posat a disposició dels serveis de protecció de menors. L'absència d'autorització de residència no impedeix el reconeixement i gaudi de tots els drets que li corresponguin per la seva condició de menor.

8. La concessió d'una autorització de residència no és obstacle per a l'ulterior repatriació quan afavoreixi l'interès superior del menor, en els termes que estableix l'apartat quart d'aquest article.

9. S'han de determinar per reglament les condicions que han de complir els menors tutelats que disposin d'autorització de residència i arribin a la majoria d'edat per renovar la seva autorització o accedir a una autorització de residència i treball tenint en compte, si s'escau, els informes positius que, a aquests efectes, puguin presentar les entitats públiques competents referits al seu esforç d'integració, la continuïtat de la formació o estudis que s'estiguin realitzant, així com la seva incorporació, efectiva o potencial, al mercat de treball. Les comunitats autònomes han de desenvolupar les polítiques necessàries per fer possible la inserció dels menors al mercat laboral quan arribin a la majoria d'edat.

10. Els cossos i forces de seguretat de l'Estat han d'adoptar les mesures tècniques necessàries per a la identificació dels menors estrangers indocumentats, amb la finalitat de conèixer les possibles referències que puguin existir sobre ells en alguna institució pública nacional o estrangera encarregada de la seva protecció. Aquestes dades no es poden fer servir per a cap altra finalitat diferent de la que preveu el present apartat.

11. L'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes poden establir convenis amb organitzacions no governamentals, fundacions i entitats dedicades a la protecció de menors, amb la finalitat d'atribuir-los la tutela ordinària dels menors estrangers no acompanyats.

Cada conveni ha d'especificar el nombre de menors la tutela dels quals es compromet a assumir l'entitat corresponent, el lloc de residència i els mitjans materials que es destinaran a la seva atenció.

Està legitimada per promoure la constitució de la tutela la comunitat autònoma sota la custòdia de la qual es trobi el menor. A aquests efectes, s'ha d'adreçar al jutjat competent que escaigui en funció del lloc en què residirà el menor, adjuntant el conveni corresponent i la conformitat de l'entitat que assumirà la tutela.

El règim de la tutela és el que preveuen el Codi civil i la Llei d'enjudiciament civil. A més, són aplicables als menors estrangers no acompanyats la resta de previsions sobre protecció de menors recollides al Codi civil i a la legislació vigent en la matèria.

12. Les comunitats autònomes poden arribar a acords amb les comunitats autònomes on es trobin els menors estrangers no acompanyats per assumir la tutela i custòdia, amb la finalitat de garantir als menors més bones condicions d'integració.

⁶⁷ Article redactat de conformitat amb l'article únic.37 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

CAPÍTOL III⁶⁸

De les autoritzacions per a la realització d'activitats lucratives

⁶⁸ Rúbrica redactada de conformitat amb l'article únic.38 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 36⁶⁹

Autorització de residència i treball

1. Els estrangers més grans de setze anys necessiten, per exercir qualsevol activitat lucrativa, laboral o professional, la corresponent autorització administrativa prèvia per residir i treballar. L'autorització de treball es concedeix conjuntament amb la de residència, excepte en els casos de penats estrangers que compleixin condemnes o en altres supòsits excepcionals que es determinin per reglament.

2. L'eficàcia de l'autorització de residència i treball inicial es condiona a l'alta del treballador a la Seguretat Social. L'entitat gestora ha de comprovar en cada cas l'habilitació prèvia dels estrangers per residir i realitzar l'activitat.

3. Quan l'estranger es proposi treballar pel seu compte o d'altri, exercint una professió per a la qual s'exigeixi una titulació especial, la concessió de l'autorització es condiona a la tinença i, si s'escau, homologació del títol corresponent i, si les lleis ho exigeixen, a la col·legiació.

4. Per contractar un estranger, l'ocupador ha de sol·licitar l'autorització a què es refereix l'apartat 1 del present article, a la qual en tot cas s'ha d'adjuntar el contracte de treball que garanteixi una activitat continuada durant el període de vigència de l'autorització.

5. La manca de l'autorització de residència i treball, sense perjudici de les responsabilitats de l'empresari a què doni lloc, incloses les de Seguretat Social, no invalida el contracte de treball respecte als drets del treballador estranger, ni és obstacle per obtenir les prestacions derivades de supòsits previstos pels convenis internacionals de protecció als treballadors o altres que li puguin correspondre, sempre que siguin compatibles amb la seva situació. En tot cas, el treballador que no disposi d'autorització de residència i treball no pot obtenir prestacions per desocupació.

Llevat dels casos legalment previstos, el reconeixement d'una prestació no modifica la situació administrativa de l'estranger.

6. En la concessió inicial de l'autorització administrativa per treballar es poden aplicar criteris especials per a determinades nacionalitats en funció del principi de reciprocitat.

7. No es concedeix autorització per residir i realitzar una activitat lucrativa, laboral o professional, als estrangers que, en el marc d'un programa de retorn voluntari al seu país

d'origen, s'hagin compromès a no retornar a Espanya durant un termini determinat mentre no hagi transcorregut aquest termini.

8. S'han de determinar per reglament les condicions i els requisits per fer possible la participació de treballadors estrangers en societats anònimes laborals i societats cooperatives.

⁶⁹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.39 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 37⁷⁰

Autorització de residència i treball per compte propi

1. Per a la realització d'activitats econòmiques per compte propi s'ha d'acreditar el compliment de tots els requisits que la legislació vigent exigeix als nacionals per a l'obertura i el funcionament de l'activitat projectada, així com els relatius a la suficiència de la inversió i la potencial creació d'ocupació, entre altres que s'estableixin per reglament.

2. L'autorització inicial de residència i treball per compte propi es limita a un àmbit geogràfic no superior al d'una comunitat autònoma i a un sector d'activitat. La seva durada es determina per reglament.

3. La concessió de l'autorització inicial de treball, en coordinació necessària amb la que correspon a l'Estat en matèria de residència, correspon a les comunitats autònomes d'acord amb les competències assumides en els seus estatuts.

⁷⁰ Article redactat de conformitat amb l'article únic.40 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 38⁷¹

Autorització de residència i treball per compte d'altri

1. Per a la concessió inicial de l'autorització de residència i treball, en el cas de treballadors per compte d'altri, s'ha de tenir en compte la situació nacional d'ocupació.

2. La situació nacional d'ocupació la determina el Servei Públic d'Ocupació Estatal amb la informació proporcionada per les comunitats autònomes i amb la derivada d'indicadors estadístics oficials i queda plasmada en el Catàleg d'ocupacions de difícil cobertura. Aquest catàleg conté una relació d'ocupacions susceptibles de ser satisfetes a través de la contractació de treballadors estrangers i s'aprova amb la consulta prèvia de la Comissió Laboral Tripartida d'Immigració.

Igualment, s'entén que la situació nacional d'ocupació permet la contractació en ocupacions no catalogades quan de la gestió de l'oferta es conclougui la insuficiència de demandants de feina adequats i disponibles. S'han de determinar per reglament els requisits mínims per considerar que la gestió de l'oferta de feina es considera suficient a aquests efectes.

3. El procediment de concessió de l'autorització de residència i treball inicial, sense perjudici dels supòsits previstos quan l'estranger que es trobi a Espanya estigui habilitat per sol·licitar o obtenir una autorització de residència i treball, es basa en la sol·licitud de cobertura d'un lloc vacant, presentada per un empresari o ocupador davant l'autoritat competent, juntament

amb el contracte de treball i la resta de documentació exigible, ofert al treballador estranger resident en un tercer país. Verificat el compliment dels requisits, l'autoritat competent ha d'expedir una autorització l'eficàcia de la qual està condicionada al fet que l'estranger sol·liciti el corresponent visat i que, una vegada a Espanya, es produeixi l'alta del treballador a la Seguretat Social.

4. L'empresari o ocupador està obligat a comunicar el desistiment de la sol·licitud d'autorització si, mentre es resol l'autorització o el visat, desapareix la necessitat de contractar l'estranger o es modifiquen les condicions del contracte de treball que va servir de base a la sol·licitud. Així mateix, quan l'estranger habilitat es trobi a Espanya ha de registrar als serveis públics d'ocupació el contracte de treball que va donar lloc a la sol·licitud i formalitzar l'alta del treballador a la Seguretat Social, i si no es pot iniciar la relació laboral, l'empresari o ocupador està obligat a comunicar-ho a les autoritats competents.

5. L'autorització inicial de residència i treball es limita, excepte en els casos previstos per la Llei i els convenis internacionals signats per Espanya, a un determinat territori i ocupació. La seva durada s'ha de determinar per reglament.

6. L'autorització de residència i treball es renova en expirar:

a) Quan persisteixi o es renovi el contracte de treball que en va motivar la concessió inicial, o quan es disposi d'un nou contracte.

b) Quan l'autoritat competent, conforme a la normativa de la Seguretat Social, hagi atorgat una prestació contributiva per desocupació.

c) Quan l'estranger sigui beneficiari d'una prestació econòmica assistencial de caràcter públic destinada a aconseguir la seva inserció social o laboral.

d) Quan concorrin altres circumstàncies previstes per reglament, en particular, els supòsits d'extinció del contracte de treball o suspensió de la relació laboral com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.

7. A partir de la primera concessió, les autoritzacions es concedeixen sense cap limitació d'àmbit geogràfic o ocupació.

8. La concessió de l'autorització inicial de treball, en necessària coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria de residència, correspon a les comunitats autònomes d'acord amb les competències assumides en els seus estatuts.

⁷¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.41 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 38 bis⁷²

Règim especial dels investigadors

1. Té la consideració d'investigador l'estranger la permanència del qual a Espanya té com a fi únic o principal realitzar projectes de recerca, en el marc d'un conveni d'acollida signat amb un organisme de recerca.

2. Les entitats dedicades a la recerca, públiques o privades, que compleixin les condicions previstes per reglament poden ser autoritzades per l'Estat o per les comunitats autònomes, segons correspongui, com a organismes de recerca per acollir investigadors estrangers. Aquesta autorització ha de tenir una durada mínima de cinc anys, llevat de casos excepcionals en què s'ha d'atorgar per un període més curt. Si transcorregut el termini

màxim no s'ha notificat resolució expressa legítima a l'interessat, la sol·licitud deduïda per aquest s'entén desestimada per silenci administratiu.

3. S'han de determinar per reglament els requisits per a la signatura del conveni d'acollida entre l'investigador i l'organisme de recerca i les condicions del projecte de recerca.

4. La situació de l'estranger en règim d'investigador és la d'autorització de residència i treball, que s'ha de renovar anualment si el titular continua reunint les condicions establertes per a l'expedició de l'autorització inicial.

5. Els estrangers admesos amb aquests fins poden impartir classes o dur a terme altres activitats compatibles amb la seva activitat principal de recerca, d'acord amb la normativa en vigor.

6. L'organisme de recerca ha d'informar com més aviat millor l'autoritat que va concedir l'autorització de residència i treball de qualsevol esdeveniment que impedeixi l'execució del conveni d'acollida.

7. Tot estranger admès en qualitat d'investigador en un altre Estat membre de la Unió Europea que sol·liciti realitzar part de la seva recerca a Espanya durant un període superior a tres mesos pot sol·licitar una autorització de residència i treball i obtenir-la si reuneix els requisits reglamentaris per a això, i no és exigible el visat, però es pot exigir un nou conveni d'acollida.

8. Una vegada finalitzat el conveni d'acollida, o resolt per causes no imputables a l'investigador establertes per reglament, tant l'investigador com els familiars reagrupats poden ser autoritzats per residir i exercir una activitat lucrativa sense necessitat d'un nou visat.

⁷² Article afegit per l'article únic.42 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 38 ter⁷³

Residència i treball de professionals altament qualificats

1. Es considera professional altament qualificat als efectes d'aquest article els qui acreditin qualificacions d'ensenyament superior o, excepcionalment, tinguin un mínim de cinc anys d'experiència professional que es pugui considerar equiparable, en els termes que es determinin per reglament.

2. Els professionals altament qualificats segons aquest article obtenen una autorització de residència i treball documentada amb una targeta blava de la UE.

3. Per a la concessió de les autoritzacions destinades a professionals altament qualificats es pot tenir en compte la situació nacional d'ocupació, així com la necessitat de protegir la suficiència de recursos humans al país d'origen de l'estranger.

4. L'estranger titular de la targeta blava de la UE que hagi residit almenys divuit mesos en un altre Estat membre de la Unió Europea pot obtenir una autorització a Espanya com a professional altament qualificat. La sol·licitud es pot presentar a Espanya, abans que

transcorri un mes des de la seva entrada, o a l'Estat membre on es trobi autoritzat. En cas que l'autorització originària s'hagi extingit sense que s'hagi resolt la sol·licitud d'autorització a Espanya, es pot concedir una autorització d'estada temporal per a l'estranger i els membres de la seva família.

Si s'extingeix la vigència de l'autorització originària per romandre a Espanya o si es denega la sol·licitud, les autoritats poden aplicar les mesures legalment previstes per a aquesta situació. En cas que escaigui l'expulsió, es pot executar conduint l'estranger a l'Estat membre del qual provingui.

5. S'han de determinar per reglament els requisits per a la concessió i renovació de l'autorització de residència i treball regulada en aquest article.

⁷³ Article afegit per l'article únic.43 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 39⁷⁴

Gestió col·lectiva de contractacions en origen

1. El Ministeri de Treball i Immigració, tenint en compte la situació nacional d'ocupació, pot aprovar una previsió anual de les ocupacions i, si s'escau, de les xifres previstes d'ocupacions que es puguin cobrir a través de la gestió col·lectiva de contractacions en origen en un període determinat, a les quals només tenen accés aquells que no es trobin o no resideixin a Espanya. Així mateix, pot establir un nombre de visats per a recerca de feina en les condicions que es determinin, adreçats a fills o néts d'espanyol d'origen o a determinades ocupacions. Aquesta previsió ha de tenir en compte les propostes que, amb la consulta prèvia dels agents socials en el seu àmbit corresponent, siguin realitzades per les comunitats autònomes, i s'ha d'adoptar amb la consulta prèvia de la Comissió Laboral Tripartida d'Immigració.

2. El procediment de concessió de l'autorització inicial de residència i treball mitjançant tramitació col·lectiva dels contractes en origen s'ha de basar en la gestió simultània d'una pluralitat d'autoritzacions, presentades per un o diversos ocupadors, respecte de treballadors seleccionats als seus països, amb la participació, si s'escau, de les autoritats competents. En la gestió d'aquest s'ha d'actuar coordinadament amb les comunitats autònomes competents per a la concessió de l'autorització de treball inicial.

3. Les ofertes de feina realitzades a través d'aquest procediment s'han d'orientar preferentment cap als països amb els quals Espanya hagi signat acords sobre regulació de fluxos migratoris.

⁷⁴ Article redactat de conformitat amb l'article únic.44 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 40⁷⁵

Supòsits específics d'exempció de la situació nacional d'ocupació

1. No es té en compte la situació nacional d'ocupació quan el contracte de treball vagi adreçat a:

a) Els familiars reagrupats en edat laboral, o el cònjuge o fill d'estranger resident a Espanya amb una autorització renovada, així com el fill d'espanyol nacionalitzat o de ciutadans

d'altres estats membres de la Unió Europea i d'altres estats part a l'Espai Econòmic Europeu, sempre que aquests últims faci, com a mínim, un any que resideixen legalment a Espanya i al fill no li sigui aplicable el règim comunitari.

- b) Els titulars d'una autorització prèvia de treball que pretenguin renovar-la.
- c) Els treballadors necessaris per al muntatge per renovació d'una instal·lació o equips productius.
- d) Els que hagin gaudit de la condició de refugiats, durant l'any següent a la cessació de l'aplicació de la Convenció de Ginebra de 28 de juliol de 1951, sobre l'Estatut dels refugiats, pels motius que recull el supòsit 5 de la secció C del seu article 1.
- e) Els que hagin estat reconeguts com a apàtrides i els que hagin perdut la condició d'apàtrides l'any següent a la terminació de l'estatut esmentat.
- f) Els estrangers que tinguin a càrrec seu ascendents o descendents de nacionalitat espanyola.
- g) Els estrangers nascuts i residents a Espanya.
- h) Els fills o néts d'espanyol d'origen.
- i) Els menors estrangers en edat laboral amb autorització de residència que siguin tutelats per l'entitat de protecció de menors competent, per a aquelles activitats que, segons el criteri de l'entitat esmentada, afavoreixin la seva integració social, i una vegada acreditada la impossibilitat de retorn amb la família o al país d'origen.
- j) Els estrangers que obtinguin l'autorització de residència per circumstàncies excepcionals en els casos que es determinin per reglament i, en tot cas, quan es tracti de víctimes de violència de gènere o de tràfic d'éssers humans.
- k) Els estrangers que hagin estat titulars d'autoritzacions de treball per a activitats de temporada, durant dos anys naturals, i hagin retornat al seu país.
- l) Els estrangers que hagin renunciat a la seva autorització de residència i treball en virtut d'un programa de retorn voluntari.

2. Tampoc es té en compte la situació nacional d'ocupació, en les condicions que es determinin per reglament per a:

- a) La cobertura de llocs de confiança i directius d'empreses.
- b) Els professionals altament qualificats, incloent tècnics i científics contractats per entitats públiques, universitats o centres de recerca, desenvolupament i innovació dependents d'empreses, sense perjudici de l'aplicació del règim específic d'autorització aplicable de conformitat amb la present Llei.
- c) Els treballadors en plantilla d'una empresa o grup d'empreses en un altre país que pretenguin exercir la seva activitat laboral per a la mateixa empresa o grup a Espanya.
- d) Els artistes de reconegut prestigi.

⁷⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.45 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 41⁷⁶

*Excepcions a l'autorització de treball*⁷⁷

1. No és necessària l'obtenció de l'autorització de treball per a l'exercici de les activitats següents:

- a) Els tècnics i els científics estrangers, convidats o contractats per l'Estat, les comunitats autònomes o els ens locals o els organismes que tinguin per objecte promoure i desenvolupar la investigació promoguts o participats majoritàriament per les anteriors.⁷⁸
- b) Els professors estrangers convidats o contractats per una universitat espanyola.

- c) El personal directiu i el professorat estranger d'institucions culturals i docents dependents d'altres estats, o privades, de prestigi acreditat, oficialment reconegudes per Espanya, que portin a terme al nostre país programes culturals i docents dels seus països respectius, en tant que limitin la seva activitat a l'execució d'aquesta programes
- d) Els funcionaris civils o militars de les administracions estatals estrangeres que vinguin a Espanya per portar-hi a terme activitats en virtut d'acords de cooperació amb l'Administració espanyola.
- e) Els corresponsals de mitjans de comunicació social estrangers, degudament acreditats, per a l'exercici de l'activitat informativa.
- f) Els membres de missions científiques internacionals que realitzin treballs i investigacions a Espanya, autoritzats per l'Estat.
- g) Els artistes que vinguin a Espanya a fer actuacions concretes que no suposin una activitat continuada.
- h) Els ministres, els religiosos o els representants de les diferents esglésies i confessions, degudament inscrites en el Registre d'entitats religioses, en tant que limitin la seva activitat a funcions estrictament religioses.
- i) Els estrangers que formin part dels òrgans de representació, govern i administració dels sindicats homologats internacionalment, sempre que limitin la seva activitat a funcions estrictament sindicals.
- j) Els menors estrangers en edat laboral tutelats per l'entitat de protecció de menors competent, per a les activitats que, a proposta d'aquesta entitat, mentre romanguin en aquesta situació, afavoreixin la seva integració social.^{79, 80 i 81}
- k)⁸²

2. S'ha d'establir per reglament el procediment per acreditar l'excepció. En tot cas, aquest procediment és el mateix tant per al personal d'institucions públiques com d'organismes promoguts o participats majoritàriament per una administració pública.⁸³

3. *Suprimir*⁸⁴

⁷⁶ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.34 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁷⁷ Article redactat de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), quant a la substitució del terme *permís* pel terme *autorització*.

⁷⁸ Apartat 1.a redactat de conformitat amb l'article 1.19 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁷⁹ Apartat 1.j suprimit i l'apartat 1.k reconvertit en j per l'article únic.46 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

⁸⁰ Apartat 1.k redactat de conformitat amb l'article 1.19 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁸¹ Apartat 1, paràgraf 1r, redactat de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), quant a la substitució del terme *permís* pel terme *autorització*.

⁸² Apartat.k reconvertit en j per l'article únic.46 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data)

⁸³ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 1.19 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁸⁴ Apartat 3 suprimit per l'article únic.46 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 42⁸⁵

Règim especial dels treballadors de temporada

1. El Govern ha de regular per reglament l'autorització de residència i treball per als treballadors estrangers en activitats de temporada o campanya que els permeti l'entrada i sortida del territori nacional, així com la documentació de la seva situació, d'acord amb les característiques de les dites campanyes i la informació que li subministrin les comunitats autònomes on es promoguin.
2. Per concedir les autoritzacions de residència i treball s'ha de garantir que els treballadors temporers seran allotjats en condicions de dignitat i higiene adequades.
3. Les administracions públiques han de promoure l'assistència dels serveis socials adequats.
4. Les ofertes de feina de temporada s'han d'orientar preferentment cap als països amb els quals Espanya hagi signat acords sobre regulació de fluxos migratoris.
5. Les comunitats autònomes, els ajuntaments i els agents socials han de promoure els circuits que permetin la concatenació dels treballadors de temporada, en col·laboració amb l'Administració General de l'Estat.
6. S'han de determinar per reglament les condicions perquè els treballadors en plantilla d'una empresa o grup d'empreses que portin a terme la seva activitat en un altre país puguin ser autoritzats a treballar temporalment a Espanya per a la mateixa empresa o grup.

⁸⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.47 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 43⁸⁶

Treballadors transfronterers i prestació transnacional de serveis

1. Els treballadors estrangers que, residint a la zona limítrofa, portin a terme la seva activitat a Espanya i tornin al seu lloc de residència diàriament han d'obtenir l'autorització administrativa corresponent, amb els requisits i les condicions amb què es concedeixen les autoritzacions de règim general, i els és aplicable, quant als drets de Seguretat Social, el que estableix l'article 14.1 d'aquesta Llei.

2. S'han d'establir per reglament les condicions per a l'autorització de residència i treball en el marc de prestacions transnacionals de serveis, d'acord amb la normativa vigent.

⁸⁶ Article redactat de conformitat amb l'article únic.48 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

CAPÍTOL IV

De les taxes per autoritzacions administratives i per tramitació de les sol·licituds de visat⁸⁷

⁸⁷ Rúbrica redactada de conformitat amb l'article 1.21 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Article 44⁸⁸

Fet imposable

1. Les taxes s'han de regir per la present Llei i per les altres fonts normatives que per a les taxes estableix l'article 9 de la Llei 8/1989, de 13 d'abril, de taxes i preus públics.

2. Constitueix el fet imposable de les taxes la tramitació de les autoritzacions administratives i dels documents d'identitat que preveu aquesta Llei, així com de les seves pròrrogues, modificacions i renovacions; en particular:

- a) La tramitació d'autoritzacions per a la pròrroga de l'estada a Espanya.
- b) La tramitació de les autoritzacions per residir a Espanya.
- c) La tramitació d'autoritzacions de treball, llevat que es tracti d'autoritzacions per a un període inferior a sis mesos.
- d) La tramitació de targetes d'identitat d'estrangers.
- e) La tramitació de documents d'identitat a indocumentats.
- f) La tramitació de visat.

⁸⁸ Article redactat de conformitat amb l'article únic.49 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 45⁸⁹

Meritació

1. Les taxes s'han de meritjar quan se sol·liciti l'autorització, la pròrroga, la modificació, la renovació o el visat.

En el cas de les comunitats autònomes que tinguin traspassades les competències en matèria d'autorització de treball, els correspon la meritació del rendiment de les taxes.

2. En els casos d'autorització de residència i treball per compte d'altri a favor de treballadors de servei domèstic de caràcter parcial o discontinu, la meritació de la taxa es produeix en el moment d'afiliació i/o alta del treballador a la Seguretat Social.

3. En els casos de renovació de l'autorització de residència i treball per compte d'altri, en absència d'ocupador, i quan es tracti de treballadors de servei domèstic de caràcter parcial o discontinu, la meritació de la taxa es produeix en el moment d'alta del treballador a la Seguretat Social.

4. L'import de les taxes s'estableix per ordre ministerial dels departaments competents. Quan les comunitats autònomes tinguin traspassades les competències en matèria d'autorització inicial de treball, aquestes es regeixen per la legislació corresponent.

⁸⁹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.50 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 46⁹⁰

Subjectes passius

1. Són subjectes passius de les taxes els sol·licitants de visat i les persones en favor de les quals es concedeixin les autoritzacions o s'expedeixin els documents que preveu l'article 44, excepte en les autoritzacions de treball per compte d'altri, cas en què és subjecte passiu l'ocupador o empresari, excepte en el supòsit de relacions laborals en el sector del servei domèstic de caràcter parcial o discontinu, en què ho és el mateix treballador.

2. És nul tot pacte pel qual el treballador per compte d'altri assumeixi l'obligació de pagar en tot o en part l'import de les taxes establertes.

⁹⁰ Article redactat de conformitat amb l'article únic.51 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 47⁹¹

Exempció

No estan obligats al pagament de les taxes per la concessió de les autoritzacions per treballar els nacionals iberoamericans, filipins, andorrans, equatoguineans, els sefardites, els fills i néts d'espanyol o espanyola d'origen, i els estrangers nascuts a Espanya quan pretenguin realitzar una activitat lucrativa, laboral o professional, per compte propi.

Les sol·licituds de visat presentades per nacionals de tercers països beneficiaris de dret comunitari en matèria de lliure circulació i residència estan exemptes del pagament de les taxes de tramitació.

Les entitats públiques de protecció de menors estan exemptes del pagament de les taxes derivades de les autoritzacions que estan obligades a sol·licitar per a aquests en exercici de la representació legal que tenen d'ells.

En aplicació de la normativa comunitària sobre la matèria, queden exemptes del pagament de la taxa relativa a visats de trànsit o estada els nens menors de sis anys; els investigadors nacionals de tercers països que es desplacin amb fins de recerca científica en els termes que estableix la Recomanació 2005/761/CE, del Parlament i del Consell; i els representants d'organitzacions sense ànim de lucre que no siguin més grans de 25 anys i hagin de

participar en seminaris, conferències o esdeveniments esportius o educatius, organitzats per organitzacions sense ànim de lucre.

⁹¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.52 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 48⁹²

Quantia de les taxes

1. L'import de les taxes s'estableix per ordre ministerial dels departaments competents, sense perjudici del que disposa la normativa comunitària en relació amb procediments de sol·licitud de visats de trànsit o estada.⁹³

2. Les normes que determinin la quantia de les taxes han d'anar acompanyades d'una memòria economicofinancera sobre el cost de l'activitat de què es tracti i sobre la justificació de la quantia proposada, que s'ha d'ajustar al que estableixen els articles 7 i 19.2 de la Llei 8/1989, de 13 d'abril.

3. Es consideren elements i criteris essencials de quantificació que només es poden modificar mitjançant una norma del mateix rang els següents:

a) En la tramitació de la sol·licitud de visat, les despeses administratives de tramitació, la limitació dels efectes del visat de trànsit aeroportuari, la durada de l'estada, el nombre d'entrades autoritzades, el caràcter de la residència, així com, si s'escau, el fet que s'expedeixi a la frontera. També s'han de tenir en compte els costos complementaris que s'originen per l'expedició de visats, quan, a petició de l'interessat, s'hagi de fer ús de procediments com ara missatgeria, correu electrònic, correu urgent, telefax, telegrama o conferència telefònica.

b) En la concessió d'autoritzacions per a la pròrroga d'estada a Espanya, la durada de la pròrroga.

c) En la concessió d'autoritzacions de residència, la durada de l'autorització, així com el seu caràcter definitiu o temporal i, dins aquestes últimes, el fet que es tracti de la primera o ulteriors concessions o les seves renovacions.

d) En la concessió d'autoritzacions de treball, la durada d'aquesta, la seva extensió i l'àmbit, el caràcter i les modalitats de la relació per compte d'altri, així com, si s'escau, l'import del salari pactat.

e) En l'expedició de targetes d'identitat d'estrangers, la durada de l'autorització i el fet que es tracti de la primera o ulteriors concessions o les seves renovacions.

En tot cas, és criteri quantitatiu de les taxes el caràcter individual o col·lectiu de les autoritzacions, pròrrogues, modificacions o renovacions.⁹⁴

4. Els imports de les taxes per tramitar la sol·licitud de visat s'adeqüen a la revisió que escaigui per aplicació del dret comunitari. Així mateix, s'acomoden a l'import que es pugui establir per aplicació del principi de reciprocitat.⁹⁵

⁹² Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.41 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁹³ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.53 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

⁹⁴ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article 1.26 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

⁹⁵ Apartat 4 redactat de conformitat amb l'article 1.26 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Article 49⁹⁶

Gestió, recaptació i autoliquidació

1. La gestió i recaptació de les taxes correspon als òrgans competents per a la concessió de les autoritzacions, modificacions, renovacions i pròrrogues, l'expedició de la documentació a què es refereix l'article 44 i la tramitació de la sol·licitud de visat.⁹⁷

2. Els subjectes passius de les taxes estan obligats a practicar operacions d'autoliquidació tributària i a fer l'ingrés del seu import al Tresor quan així es prevegi per reglament.

⁹⁶ Article redactat i renumerat per l'article 1.42 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁹⁷ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.54 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

TÍTOL III⁹⁸

De les infraccions en matèria d'estrangeria i el seu règim sancionador

⁹⁸ Títol reestructurat de conformitat amb l'article 3.1 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 50⁹⁹

La potestat sancionadora

L'exercici de la potestat sancionadora per la comissió de les infraccions administratives que preveu aquesta Llei orgànica, s'ha d'ajustar al que disposen aquesta Llei i les seves disposicions de desplegament, i la Llei 30/1992, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

⁹⁹ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.43 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 51¹⁰⁰

Tipus d'infraccions

1. Incorren en responsabilitat administrativa els qui siguin autors o participin en qualsevol de les infraccions tipificades en els articles següents.
2. Les infraccions administratives que estableix aquesta Llei orgànica es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

¹⁰⁰ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.44 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 52¹⁰¹

Infraccions lleus

Són infraccions lleus:

- a) L'omissió o el retard en la comunicació a les autoritats espanyoles dels canvis de nacionalitat, d'estat civil o de domicili, així com d'altres circumstàncies determinants de la seva situació laboral quan els siguin exigibles per la normativa aplicable.
- b) El retard, fins a tres mesos, en la sol·licitud de renovació de les autoritzacions una vegada hagin caducat.
- c) Estar treballant a Espanya sense haver sol·licitat autorització administrativa per treballar per compte propi, quan es disposi d'autorització de residència temporal.¹⁰²
- d) Estar treballant en una ocupació, sector d'activitat, o àmbit geogràfic no previst per l'autorització de residència i treball de la qual s'és titular.¹⁰³
- e) La contractació de treballadors l'autorització dels quals no els habilita per treballar en aquesta ocupació o àmbit geogràfic, que fa incórrer en una infracció per cadascun dels treballadors estrangers ocupats.¹⁰⁴

¹⁰¹ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.45 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

¹⁰² Lletres c redactada de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), quant a la substitució del terme *permís* pel terme *autorització*.

¹⁰³ Lletres d afegida per l'article únic.55 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

¹⁰⁴ Lletres e afegida per l'article únic.55 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 53¹⁰⁵

Infraccions greus

1. Són infraccions greus:

- a) Trobar-se irregularment en territori espanyol, perquè no ha obtingut la pròrroga d'estada, no té autorització de residència o té caducada des de fa més de tres mesos l'esmentada autorització, i sempre que l'interessat no n'hagi sol·licitat la renovació en el termini previst per reglament.

- b) Estar treballant a Espanya sense haver obtingut autorització de treball o autorització administrativa prèvia per treballar-hi, quan no disposi d'autorització de residència vàlida.
- c) Incórrer en ocultació dolosa o falsedat greu en el compliment de l'obligació de posar en coneixement de les autoritats competents els canvis que afectin nacionalitat, estat civil o domicili, així com incórrer en falsedat en la declaració de les dades obligatòries per formalitzar l'alta en el padró municipal als efectes que preveu aquesta Llei, sempre que els fets esmentats no constitueixin delictes. Quan qualsevol autoritat tingui coneixement d'una possible infracció per aquesta causa, ho ha de posar en coneixement de les autoritats competents amb la finalitat que es pugui instruir l'expedient sancionador oportú.
- d) L'incompliment de les mesures imposades per raó de seguretat pública, de presentació periòdica o d'allunyament de fronteres o nuclis de població concretats singularment, d'acord amb el que disposa la present Llei.
- e) La comissió d'una tercera infracció lleu, sempre que en un termini d'un any anterior hagi estat sancionat per dues faltes lleus de la mateixa naturalesa.
- f) La participació per l'estranger en la realització d'activitats contràries a l'ordre públic previstes com a greus a la Llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre protecció de la seguretat ciutadana.
- g) Les sortides del territori espanyol per llocs no habilitats, sense exhibir la documentació prevista o contravenint a les prohibicions legalment imposades.
- h) Incomplir l'obligació de l'apartat 2 de l'article 4.

2. També són infraccions greus:

- a) No donar d'alta, en el règim de la Seguretat Social que correspongui, el treballador estranger del qual hagi sol·licitat l'autorització de residència i treball per compte d'altri, o no registrar el contracte de treball en les condicions que van servir de base a la sol·licitud, quan l'empresari tingui constància que el treballador es troba legalment a Espanya habilitat per començar la relació laboral. No obstant això, està exempt d'aquesta responsabilitat l'empresari que comuniqui a les autoritats competents la concurrència de raons sobrevingudes que puguin posar en risc objectiu la viabilitat de l'empresa o que, de conformitat amb la legislació, impedeixin l'inici de l'esmentada relació.
- b) Contraure matrimoni, simular relació afectiva anàloga o constituir-se en representant legal d'un menor, quan aquestes conductes es realitzin amb ànim de lucre o amb el propòsit d'obtenir indegudament un dret de residència, sempre que aquests fets no constitueixin delictes.
- c) Promoure la permanència irregular a Espanya d'un estranger, quan la seva entrada legal hagi disposat d'una invitació expressa de l'infractor i continuï a càrrec seu una vegada transcorregut el període de temps permès pel seu visat o autorització. Per graduar la sanció s'han de tenir en compte les circumstàncies personals i familiars concurrents.
- d) Consentir la inscripció d'un estranger en el padró municipal per part del titular d'un habitatge habilitat per a tal fi, quan l'habitatge no constitueixi el domicili real de l'estranger. S'incorre en una infracció per cada persona indegudament inscrita.

¹⁰⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.56 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 54¹⁰⁶

Infraccions molt greus

1. Són infraccions molt greus:

- a) Participar en activitats contràries a la seguretat nacional o que poden perjudicar les relacions d'Espanya amb altres països, o estar implicats en activitats contràries a l'ordre

públic previstes com a molt greus a la Llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre protecció de la seguretat ciutadana.

b) Induir, promoure, afavorir o facilitar amb ànim de lucre, individualment o formant part d'una organització, la immigració clandestina de persones en trànsit o amb destí al territori espanyol o la seva permanència en aquest, sempre que el fet no constitueixi delictes.

c) La realització de conductes de discriminació per motius racials, ètnics, nacionals o religiosos, en els termes que preveu l'article 23 de la present Llei, sempre que el fet no constitueixi delictes.

d) La contractació de treballadors estrangers sense haver obtingut amb caràcter previ l'autorització corresponent de residència i treball, que fa incórrer en una infracció per cadascun dels treballadors estrangers ocupats, sempre que el fet no constitueixi delictes.

e) Realitzar, amb ànim de lucre, la infracció que preveu la lletra d de l'apartat 2 de l'article anterior.

f) Simular la relació laboral amb un estranger, quan la conducta esmentada es realitzi amb ànim de lucre o amb el propòsit d'obtenir indegudament drets reconeguts en aquesta Llei, sempre que aquests fets no constitueixin delictes.

g) La comissió d'una tercera infracció greu sempre que en un termini d'un any anterior hagi estat sancionat per dues faltes greus de la mateixa naturalesa.

2. També són infraccions molt greus:

a) L'incompliment de les obligacions previstes per als transportistes a l'article 66, apartats 1 i 2.

b) El transport d'estrangers per via aèria, marítima o terrestre, fins al territori espanyol, pels subjectes responsables del transport, sense que hagin comprovat la validesa i vigència, tant dels passaports, títols de viatge o documents d'identitat pertinents, com, si s'escau, del visat corresponent, dels quals han de ser titulars els estrangers esmentats.

c) L'incompliment de l'obligació que tenen els transportistes de fer-se càrrec sense pèrdua de temps de l'estranger o transportat que, per deficiències en la documentació abans esmentada, no hagi estat autoritzat a entrar a Espanya, així com de l'estranger transportat en trànsit que no hagi estat traslladat al seu país de destí o que hagi estat retornat per les autoritats d'aquest, perquè no se li ha autoritzat l'entrada.

Aquesta obligació inclou les despeses de manteniment de l'estranger esmentat i, si ho sol·liciten les autoritats encarregades del control d'entrada, els derivats del transport de l'esmentat estranger, que s'ha de produir immediatament, bé per mitjà de la companyia objecte de sanció o, si no, per mitjà d'una altra empresa de transport, amb direcció a l'Estat a partir del qual hagi estat transportat, a l'Estat que hagi expedit el document de viatge amb el qual ha viatjat o a qualsevol altre Estat on estigui garantida la seva admissió.

3. No obstant el que disposen els apartats anteriors, no es considera infracció a la present Llei el fet de transportar fins a la frontera espanyola un estranger que hagi presentat sense demora la sol·licitud de protecció internacional, i aquesta li sigui admesa a tràmit, de conformitat amb el que estableix la Llei 12/2009, de 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària.

¹⁰⁶ Article redactat de conformitat amb l'article únic.57 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 55¹⁰⁷ **Sancions**

1. Les infraccions tipificades en els articles anteriors són sancionades en els termes següents:

- a) Les infraccions lleus amb multa de fins a 500 euros.
- b) Les infraccions greus amb multa de 501 fins a 10.000 euros. En el cas que preveu l'article 53.2.a d'aquesta Llei, a més de la sanció indicada, l'empresari també està obligat a sufragar els costos derivats del viatge.
- c) Les infraccions molt greus amb multa des de 10.001 fins a 100.000 euros, excepte la que preveu l'article 54.2.b, que ho és amb una multa de 5.000 a 10.000 euros per cada viatger transportat o amb un mínim de 750.000 euros a tant alçat, amb independència del nombre de viatgers transportats. La que preveu l'article 54.2.a en relació amb l'article 66.1 ho és amb una multa de 10.001 fins a 100.000 euros per cada viatge realitzat sense haver comunicat les dades de les persones transportades o havent-les comunicat incorrectament, amb independència del fet que l'autoritat governativa pugui adoptar la immobilització, confiscació i decomís del mitjà de transport, o la suspensió provisional o retirada de l'autorització d'explotació.

2. La imposició de sancions per les infraccions administratives que estableix la present Llei orgànica correspon al subdelegat del Govern o al delegat del Govern a les comunitats autònomes uniprovincials. Quan una comunitat autònoma tingui atribuïdes competències en matèria d'autorització inicial de treball d'estrangers la imposició de les sancions que estableix aquesta Llei en els casos d'infracció a què es refereix el paràgraf següent correspon a la comunitat autònoma i l'exerceix l'autoritat que aquella determini, dins de l'àmbit de les seves competències.

En els casos qualificats d'infracció lleu de l'article 52.c, d i e, greus de l'article 53.1.b i 53.2.a, i molt greu de l'article 54.1.d i f, el procediment sancionador s'inicia per acta de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, d'acord amb el que estableix el procediment sancionador per infraccions de l'ordre social, i la imposició de les sancions correspon a les autoritats esmentades en el paràgraf anterior.

En els casos de participació en activitats contràries a la seguretat nacional o que poden perjudicar les relacions d'Espanya amb altres països, previstos a l'article 54.1.a, d'acord amb el que estableix el procediment sancionador que es determini per reglament, la competència sancionadora correspon al secretari d'Estat de Seguretat.

3. Per a la graduació de les sancions, l'òrgan competent per imposar-les s'ha d'ajustar a criteris de proporcionalitat, valorant el grau de culpabilitat i, si s'escau, el dany produït o el risc derivat de la infracció i la seva transcendència.

4. Per a la determinació de la quantia de la sanció s'ha de tenir especialment en compte la capacitat econòmica de l'infractor.

5. A menys que pertanyin a un tercer no responsable de la infracció, en el cas de la lletra b de l'apartat 1 de l'article 54, són objecte de decomís els vehicles, embarcacions, aeronaus, i tots els béns mobles o immobles, siguin de la naturalesa que siguin, que hagin servit d'instrument per cometre la infracció.

A fi de garantir l'efectivitat del comís, els béns, efectes i instruments a què es refereix l'apartat anterior poden ser confiscats i posats a disposició de l'autoritat governativa, des de les primeres intervencions, a resultes de l'expedient sancionador que ha de resoldre el que sigui pertinent en relació amb els béns decomissats.

6. En el cas de la infracció que preveu la lletra d de l'apartat 1 de l'article 54 de la present Llei, l'autoritat governativa pot adoptar, sense perjudici de la sanció que correspongui, la clausura de l'establiment o local des de sis mesos fins a cinc anys.

7. Si el sancionat per una infracció prevista en els articles 52.e o 54.1.d d'aquesta Llei és subcontractista d'una altra empresa, el contractista principal i tots els subcontractistes intermedis que coneguin que l'empresa sancionada utilitzava estrangers sense tenir l'autorització corresponent han de respondre, solidàriament, tant de les sancions econòmiques derivades de les sancions, com de les altres responsabilitats derivades de tals fets que corresponguin a l'empresari amb les administracions públiques o amb el treballador. El contractista o subcontractista intermedis no poden ser considerats responsables si han respectat la diligència deguda definida en el compliment de les seves obligacions contractuals.

¹⁰⁷ Article redactat de conformitat amb l'article únic.58 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 56¹⁰⁸

Prescripció de les infraccions i de les sancions

1. Les infraccions molt greus prescriuen al cap de tres anys, les greus al cap de dos anys i les lleus al cap de sis mesos.
2. Les sancions imposades per infraccions molt greus prescriuen al cap de cinc anys, les greus al cap de dos anys i les imposades per infraccions lleus al cap d'un any.
3. Si la sanció imposada és la d'expulsió del territori nacional, la prescripció no es comença a comptar fins que hagi transcorregut el període de prohibició d'entrada fixat en la resolució amb un màxim de deu anys.

¹⁰⁸ Article renumerat de conformitat amb l'article 1.49 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 57¹⁰⁹

Expulsió del territori

1. Quan els infractors siguin estrangers i realitzin conductes de les tipificades com a molt greus, o conductes greus de les que preveuen els apartats *a*, *b*, *c*, *d* i *f* de l'article 53.1 d'aquesta Llei orgànica, es pot aplicar, en atenció al principi de proporcionalitat, en lloc de la sanció de multa, l'expulsió del territori espanyol, amb la tramitació prèvia de l'expedient administratiu corresponent i mitjançant la resolució motivada que valori els fets que configuren la infracció.
2. Així mateix, constitueix causa d'expulsió, amb la tramitació prèvia de l'expedient corresponent, que l'estranger hagi estat condemnat, dins o fora d'Espanya, per una conducta dolosa que constitueixi al nostre país delictes sancionats amb pena privativa de llibertat superior a un any, llevat que els antecedents penals hagin estat cancel·lats.
3. En cap cas es poden imposar conjuntament les sancions d'expulsió i multa.
4. L'expulsió comporta, en tot cas, l'extinció de qualsevol autorització per romandre legalment a Espanya, així com l'arxivament de qualsevol procediment que tingui per objecte

l'autorització per residir o treballar a Espanya de l'estranger expulsat. No obstant això, l'expulsió es pot revocar en els casos que es determinin per reglament.

En el cas de les infraccions que preveuen les lletres a i b de l'article 53.1 d'aquesta Llei, llevat que concorrin raons d'ordre públic o de seguretat nacional, si l'estranger és titular d'una autorització de residència vàlida expedida per un altre Estat membre, se l'ha d'advertir, mitjançant diligència en el passaport, de l'obligació d'adreçar-se immediatament al territori de l'Estat esmentat. Si no compleix aquesta advertència s'ha de tramitar l'expedient d'expulsió.

5. La sanció d'expulsió no pot ser imposada, llevat que la infracció comesa sigui la que preveu l'article 54, lletra a de l'apartat 1, o suposi una reincidència en la comissió, en el termini d'un any, d'una infracció de la mateixa naturalesa sancionable amb l'expulsió, als estrangers que estiguin en els casos següents:

- a) Els nascuts a Espanya que hi hagin residit legalment els últims cinc anys.
- b) Els residents de llarga durada. Abans d'adoptar la decisió de l'expulsió d'un resident de llarga durada, s'ha de tenir en consideració el temps de la seva residència a Espanya i els vincles creats, la seva edat, les conseqüències per a l'interessat i per als membres de la seva família, i els vincles amb el país al qual és expulsat.
- c) Els que hagin estat espanyols d'origen i hagin perdut la nacionalitat espanyola.
- d) Els que siguin beneficiaris d'una prestació per incapacitat permanent per treballar com a conseqüència d'un accident de treball o malaltia professional ocorreguts a Espanya, així com els que percebin una prestació contributiva per desocupació o siguin beneficiaris d'una prestació econòmica assistencial de caràcter públic destinada a aconseguir la inserció o reinserció social o laboral.

Tampoc es pot imposar o, si s'escau, executar la sanció d'expulsió al cònjuge de l'estranger que estigui en alguna de les situacions assenyalades anteriorment i que hagi residit legalment a Espanya durant més de dos anys, ni als seus ascendents i fills menors, o majors d'edat amb discapacitat que no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats a causa del seu estat de salut, que estiguin a càrrec seu.

6. L'expulsió no pot ser executada quan aquesta conculqui el principi de no devolució, o afecti les dones embarassades, quan la mesura pugui suposar un risc per a la gestació o la salut de la mare.

7.a) Quan l'estranger estigui processat o imputat en un procediment judicial per delictes o falta per al qual la Llei prevegi una pena privativa de llibertat inferior a sis anys o una pena de diferent naturalesa, i consti aquest fet acreditat en l'expedient administratiu d'expulsió, en el termini més breu possible i en tot cas no superior a tres dies, el jutge, amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal, l'ha d'autoritzar llevat que, de forma motivada, aprecii l'existència de circumstàncies que en justifiquin la denegació.

En cas que l'estranger estigui subjecte a diversos processos penals tramitats en diversos jutjats, i constin aquests fets acreditats en l'expedient administratiu d'expulsió, l'autoritat governativa ha d'instar de tots aquests l'autorització a què es refereix el paràgraf anterior.

b) No obstant el que assenyalava el paràgraf a anterior, el jutge pot autoritzar, a instàncies de l'interessat i prèvia audiència del Ministeri Fiscal, la sortida de l'estranger del territori espanyol en la forma que determina la Llei d'enjudiciament criminal.

c) No són aplicables les previsions que contenen els paràgrafs anteriors quan es tracti de delictes tipificats en els articles 312.1, 313.1 i 318 bis del Codi penal.

8. Quan els estrangers, residents o no, hagin estat condemnats per conductes tipificades com a delictes en els articles 312.1, 313.1 i 318 bis del Codi penal, l'expulsió s'ha de portar a efecte una vegada complerta la pena privativa de llibertat.

9. La resolució d'expulsió ha de ser notificada a l'interessat, amb indicació dels recursos que contra aquesta es puguin interposar, l'òrgan davant el qual s'hagin de presentar i termini per presentar-los.

10. En el cas d'expulsió d'un resident de llarga durada d'un altre Estat membre de la Unió Europea que es trobi a Espanya, l'expulsió només es pot efectuar fora del territori de la Unió quan la infracció comesa sigui una de les que preveuen els articles 53.1.d i f i 54.1.a i b d'aquesta Llei orgànica, i s'ha de consultar sobre aquest aspecte les autoritats competents de l'esmentat Estat membre de forma prèvia a l'adopció de la decisió d'expulsió. En cas de no reunir-se aquests requisits perquè l'expulsió es realitzi fora del territori de la Unió, s'ha d'efectuar a l'Estat membre en el qual es va reconèixer la residència de llarga durada.

¹⁰⁹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.59 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 58¹¹⁰

Efectes de l'expulsió i devolució

1. L'expulsió comporta la prohibició d'entrada en territori espanyol. La durada de la prohibició es determina en consideració a les circumstàncies que concorrin en cada cas i la seva vigència no ha d'excedir els cinc anys.

2. Excepcionalment, quan l'estranger suposi una amenaça greu per a l'ordre públic, la seguretat pública, la seguretat nacional o per a la salut pública, es pot imposar un període de prohibició d'entrada de fins a deu anys.

En les circumstàncies que es determinin per reglament, l'autoritat competent no ha d'imposar la prohibició d'entrada quan l'estranger hagi abandonat el territori nacional durant la tramitació d'un expedient administratiu sancionador per algun dels casos que preveuen les lletres a i b de l'article 53.1 d'aquesta Llei orgànica, o revocar la prohibició d'entrada imposada per les mateixes causes, quan l'estranger abandoni el territori nacional en el termini de compliment voluntari que preveu l'ordre d'expulsió.

3. No cal expedient d'expulsió per a la devolució dels estrangers en els casos següents:

- a) Els que hagin estat expulsats i contravinguin a la prohibició d'entrada a Espanya.
- b) Els que pretenguin entrar il·legalment al país.

4. En el cas que es formalitzi una sol·licitud de protecció internacional per persones que estiguin en algun dels supòsits que esmenta l'apartat anterior, no es pot portar a terme la devolució fins que s'hagi decidit la inadmissió a tràmit de la petició, de conformitat amb la normativa de protecció internacional.

Tampoc poden ser retornades les dones embarassades quan la mesura pugui suposar un risc per a la gestació o per a la salut de la mare.

5. La devolució ha de ser acordada per l'autoritat governativa competent per a l'expulsió.

6. Quan la devolució no es pugui executar en el termini de 72 hores, s'ha de sol·licitar a l'autoritat judicial la mesura d'internament prevista per als expedients d'expulsió.

7. La devolució acordada en el paràgraf a de l'apartat 3 d'aquest article comporta la reiniciació del còmput del termini de prohibició d'entrada que hagi acordat la resolució

d'expulsió interrompuda. Així mateix, tota devolució acordada en aplicació del paràgraf *b* del mateix apartat d'aquest article comporta la prohibició d'entrada en territori espanyol per un termini màxim de tres anys.

¹¹⁰ Article redactat de conformitat amb l'article únic.60 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 59¹¹¹

Col·laboració contra xarxes organitzades

1. L'estranger que es trobi irregularment a Espanya i sigui víctima, perjudicat o testimoni d'un acte de tràfic il·lícit d'éssers humans, immigració il·legal, explotació laboral o de tràfic il·lícit de mà d'obra o d'explotació en la prostitució com a abús de la seva situació de necessitat pot quedar exempt de responsabilitat administrativa i no ser expulsat si denuncia els autors o cooperadors de l'esmentat tràfic, o coopera i col·labora amb les autoritats competents, proporcionant dades essencials o testificant, si s'escau, en el procés corresponent contra aquells autors.

2. Els òrgans administratius competents encarregats de la instrucció de l'expedient sancionador han d'informar la persona interessada sobre les previsions del present article a fi que decideixi si es vol acollir a aquesta via, i han de fer la proposta oportuna a l'autoritat que hagi de resoldre, que pot concedir una autorització provisional de residència i treball a favor de l'estranger, segons el procediment previst per reglament.

L'instructor de l'expedient sancionador ha d'informar de les actuacions en relació amb aquest apartat a l'autoritat encarregada de la instrucció del procediment penal.

3. Als estrangers que hagin quedat exempts de responsabilitat administrativa se'ls pot facilitar, a la seva elecció, el retorn assistit al seu país de procedència o l'autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals, i facilitats per a la seva integració social, d'acord amb el que estableix la present Llei, vetllant, si s'escau, per la seva seguretat i protecció.

4. Quan el Ministeri Fiscal tingui coneixement que un estranger, contra el qual s'ha dictat una resolució d'expulsió, aparegui en un procediment penal com a víctima, perjudicat o testimoni i consideri imprescindible la seva presència per a la pràctica de diligències judicials, ho ha de posar de manifest a l'autoritat governativa competent perquè valori la inexecució de la seva expulsió i, en el cas que s'hagi executat aquesta última, s'ha de procedir de la mateixa manera per tal que autoritzi el seu retorn a Espanya durant el temps necessari per poder practicar les diligències necessàries, sense perjudici que es puguin adoptar algunes de les mesures previstes a la Llei orgànica 19/1994, de 23 de desembre, de protecció a testimonis i pèrits en causes criminals.

5. Les previsions del present article són aplicables igualment a estrangers menors d'edat, i s'han de tenir en compte en el procediment l'edat i maduresa d'aquests i, en tot cas, la prevalença del principi de l'interès superior del menor.

6. S'han de desplegar per reglament les condicions de col·laboració de les organitzacions no governamentals sense ànim de lucre que tinguin per objecte l'acollida i protecció de les víctimes dels delictes que assenyala l'apartat primer.

¹¹¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.61 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 59 bis¹¹²

Víctimes del tràfic d'éssers humans

1. Les autoritats competents han d'adoptar les mesures necessàries per identificar les víctimes del tràfic de persones de conformitat amb el que preveu l'article 10 del Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans, de 16 de maig de 2005.

2. Els òrgans administratius competents, quan considerin que existeixen motius raonables per creure que una persona estrangera en situació irregular ha estat víctima de tràfic d'éssers humans, han d'informar la persona interessada sobre les previsions d'aquest article i han d'elevat a l'autoritat competent per a la seva resolució l'oportuna proposta sobre la concessió d'un període de restabliment i reflexió, d'acord amb el procediment previst per reglament.

El període de restabliment i reflexió té una durada, almenys, de trenta dies, i ha de ser suficient perquè la víctima pugui decidir si vol cooperar amb les autoritats en la investigació del delictes i, si s'escau, en el procediment penal. Tant durant la fase d'identificació de les víctimes, com durant el període de restabliment i reflexió, no s'ha d'incoar un expedient sancionador per infracció de l'article 53.1.a i s'ha de suspendre l'expedient administratiu sancionador que se li hagi incoat o, si s'escau, l'execució de l'expulsió o devolució eventualment acordades. Així mateix, durant el període de restabliment i reflexió, se li autoritza l'estada temporal i les administracions competents han de vetllar per la subsistència i, si és necessari, la seguretat i protecció de la víctima i dels seus fills menors d'edat o amb discapacitat, que es trobin a Espanya en el moment de la identificació, als quals es fan extensives les previsions de l'apartat 4 d'aquest article en relació amb el retorn assistit o l'autorització de residència, i si s'escau treball, si són més grans de 16 anys, per circumstàncies excepcionals. Finalitzat el període de reflexió les administracions públiques competents han de realitzar una avaluació de la situació personal de la víctima a l'efecte de determinar una possible ampliació d'aquest període.

Amb caràcter extraordinari l'Administració pública competent ha de vetllar per la seguretat i protecció de les altres persones, que es trobin a Espanya, amb les quals la víctima tingui vincles familiars o de qualsevol altra naturalesa, quan s'acrediti que la situació de desprotecció en què quedarien davant dels presumptes traficants constitueix un obstacle insuperable perquè la víctima accedeixi a cooperar.¹¹³

3. El període de restabliment i reflexió es pot denegar o ser revocat per motius d'ordre públic o quan es tingui coneixement que la condició de víctima s'ha invocat de manera indeguda. La denegació o revocació han d'estar motivades i poden ser objecte de recurs segons el que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.¹¹⁴

4. L'autoritat competent pot declarar la víctima exempta de responsabilitat administrativa i li pot facilitar, a la seva elecció, el retorn assistit al seu país de procedència o l'autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals quan ho consideri necessari a causa de la seva cooperació per als fins d'investigació o de les accions penals, o en atenció a la seva situació personal, i facilitats per a la seva integració social, d'acord amb el que estableix la present Llei. Així mateix, mentre es resolgui el procediment d'autorització de residència i

treball per circumstàncies excepcionals, se li pot facilitar una autorització provisional de residència i treball en els termes que es determinin per reglament.

En la tramitació de les autoritzacions esmentades en el paràgraf anterior es pot eximir de l'aportació dels documents l'obtenció dels quals suposi un risc per a la víctima.

5. Les previsions del present article són igualment aplicables a persones estrangeres menors d'edat, i s'ha de tenir en compte l'edat i maduresa d'aquestes i, en tot cas, la prevalença de l'interès superior del menor.

6. S'han de desplegar per reglament les condicions de col·laboració de les organitzacions no governamentals sense ànim de lucre que tinguin per objecte l'acollida i protecció de les víctimes del tràfic d'éssers humans.

¹¹² Article afegit per l'article únic.62 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

¹¹³ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 2 de la Llei orgànica 10/2011, de 27 de juliol, de modificació dels articles 31 bis i 59 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 180, de 28 de juliol, i suplement en català de la mateixa data).

¹¹⁴ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article 2 de la Llei orgànica 10/2011, de 27 de juliol, de modificació dels articles 31 bis i 59 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 180, de 28 de juliol, i suplement en català de la mateixa data).

Article 60¹¹⁵

Efectes de la denegació d'entrada

1. Els estrangers als quals a la frontera se'ls denegui l'entrada segons el que preveu l'article 26.2 d'aquesta Llei estan obligats a tornar al seu punt d'origen.

La resolució de la denegació d'entrada comporta l'adopció immediata de les mesures necessàries perquè l'estranger torni en el termini més breu possible. Quan el retorn s'hagi d'endarrerir més de setanta-dues hores, l'autoritat que hagi denegat l'entrada s'ha d'adreçar al jutge d'Instrucció perquè determini el lloc on hagin de ser internats fins a aquell moment.

2. Els llocs d'internament per a estrangers no tenen caràcter penitenciari, i han d'estar dotats de serveis socials, jurídics, culturals i sanitaris. Els estrangers internats estan privats únicament del dret ambulatori.

3. L'estranger, durant l'internament, ha d'estar en tot moment a disposició de l'autoritat judicial que el va autoritzar, i l'autoritat governativa li ha de comunicar a aquesta qualsevol circumstància en relació amb la situació dels estrangers internats.

4. La detenció d'un estranger als efectes de procedir al retorn a conseqüència de la denegació d'entrada s'ha de comunicar al Ministeri d'Afers Exteriors i a l'ambaixada o consolat del seu país.

¹¹⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.63 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 61¹¹⁶

Mesures cautelars

1. Des del moment en què s'incoï un procediment sancionador en què es pugui proposar l'expulsió, l'instructor, a fi d'assegurar la resolució final que pugui dictar, pot adoptar alguna de les mesures cautelars següents:

- a) Presentació periòdica davant de les autoritats competents.
- b) Residència obligatòria en un lloc determinat.
- c) Retirada del passaport o document acreditatiu de la seva nacionalitat, previ lliurament a l'interessat del resguard acreditatiu d'aquesta mesura.
- d) Detenció cautelar, per l'autoritat governativa o els seus agents, per un període màxim de 72 hores prèvies a la sol·licitud d'internament.
En qualsevol altre supòsit de detenció, la posada a disposició judicial s'ha de produir en un termini no superior a 72 hores.
- e) Internament preventiu, prèvia autorització judicial als centres d'internament.¹¹⁷
- f) Qualsevol altra mesura cautelar que el jutge consideri adequada i suficient.¹¹⁸

2. En els expedients sancionadors en la comissió d'infraccions per transportistes, si aquests infringeixen l'obligació de prendre a càrrec seu l'estranger transportat il·legalment, es pot acordar la suspensió de les seves activitats, la prestació de fiances, avals, o la immobilització del mitjà de transport utilitzat.

¹¹⁶ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.54 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

¹¹⁷ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 2.3 de la Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre, de mesures concretes en matèria de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers (BOE núm. 234, de 30 de setembre de 2003, i suplement en català núm. 20, de 16 d'octubre de 2003).

¹¹⁸ Apartat 1, lletra *f*, afegit per l'article únic.64 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 62¹¹⁹

Ingrés en centres d'internament

1. Incoat l'expedient per algun dels supòsits que preveuen les lletres *a* i *b* de l'article 54.1, les lletres *a*, *d* i *f* de l'article 53.1 i l'article 57.2 d'aquesta Llei orgànica en el qual es pugui proposar expulsió del territori espanyol, l'instructor pot sol·licitar al jutge d'Instrucció competent que disposi l'ingrés de l'estranger en un centre d'internament mentre es realitza la tramitació de l'expedient sancionador.

El jutge, amb l'audiència prèvia de l'interessat i del Ministeri Fiscal, ha de resoldre mitjançant una interlocutòria motivada, en la qual, d'acord amb el principi de proporcionalitat, ha de tenir en consideració les circumstàncies concurrents i, en especial, el risc d'incompareixença per no tenir domicili o documentació identificativa, les actuacions de l'estranger tendents a dificultar o evitar l'expulsió, així com l'existència de condemna o sancions administratives prèvies i d'altres processos penals o procediments administratius sancionadors pendents. Així mateix, en cas de malaltia greu de l'estranger, el jutge ha de valorar el risc de l'internament per a la salut pública o la salut del mateix estranger.

2. L'internament s'ha de mantenir pel temps imprescindible per als fins de l'expedient, i la seva durada màxima és de 60 dies, sense que es pugui acordar un nou internament per qualsevol de les causes previstes en un mateix expedient.

3. Quan s'hagin deixat de complir les condicions que descriu l'apartat 1, l'estranger ha de ser posat immediatament en llibertat per l'autoritat administrativa que el tingui a càrrec seu, i ho

ha de posar en coneixement del jutge que en va autoritzar l'internament. De la mateixa manera i per les mateixes causes, pot ser ordenada la fi de l'internament i la posada en llibertat immediata de l'estranger pel jutge, d'ofici o a iniciativa de part o del Ministeri Fiscal.

4. No es pot acordar l'ingrés de menors en els centres d'internament, sense perjudici del que preveu l'article 62 bis 1. i d'aquesta Llei. Els menors estrangers no acompanyats que es trobin a Espanya han de ser posats a disposició de les entitats públiques de protecció de menors de conformitat amb el que estableix la Llei orgànica de protecció jurídica del menor i d'acord amb les normes que preveu l'article 35 d'aquesta Llei.

5. La incoació de l'expedient, les mesures cautelars de detenció i internament i la resolució final de l'expedient d'expulsió de l'estranger han de ser comunicades al Ministeri d'Afers Exteriors i a l'ambaixada o consolat del seu país.

6. Als efectes del present article, el jutge competent per autoritzar i, si s'escau, deixar sense efecte l'internament és el jutge d'Instrucció del lloc on es practiqui la detenció. El jutge competent per al control de l'estada dels estrangers als centres d'internament i a les sales d'inadmissió de fronteres és el jutge d'Instrucció del lloc on estiguin ubicats, i s'ha de designar un jutjat concret en aquells partits judicials on n'hi hagi diversos. Aquest jutge ha de conèixer, sense recurs ulterior, de les peticions i queixes que plantegin els interns pel que fa als seus drets fonamentals. Igualment, pot visitar els centres quan conegui algun incompliment greu o quan ho consideri convenient.

¹¹⁹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.65 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 62 bis¹²⁰

Drets dels estrangers internats

1. Els centres d'internament d'estrangers són establiments públics de caràcter no penitenciari; l'ingrés i estada en aquests únicament té finalitat preventiva i cautelar, salvaguardant els drets i llibertats reconeguts en l'ordenament jurídic, sense més limitacions que les establertes a la seva llibertat ambulatoria, d'acord amb el contingut i la finalitat de la mesura judicial d'ingrés acordada. En particular, l'estranger sotmès a internament té els drets següents:

a) A ser informat de la seva situació.

b) Que es vetlli pel respecte a la seva vida, integritat física i salut, sense que en cap cas puguin ser sotmesos a tractes degradants o a mals tractes de paraula o d'obra, i que sigui preservada la seva dignitat i la seva intimitat.

c) Que es faciliti l'exercici dels drets reconeguts per l'ordenament jurídic, sense més limitacions que les derivades de la seva situació d'internament.

d) A rebre assistència mèdica i sanitària adequada i ser assistits pels serveis d'assistència social del centre.

e) Que es comuniqui immediatament a la persona que designi a Espanya i al seu advocat l'ingrés al centre, així com a l'oficina consular del país del qual és nacional.

f) A ser assistit d'un advocat, que s'ha de proporcionar d'ofici si s'escau, i a comunicar-se reservadament amb ell, fins i tot fora de l'horari general del centre, quan la urgència del cas ho justifiqui.

g) A comunicar-se en l'horari establert al centre, amb els seus familiars, funcionaris consulars del seu país o altres persones, que només es poden restringir per resolució judicial.

h) A ser assistit d'un intèrpret si no comprèn o no parla castellà, i de forma gratuïta si no té mitjans econòmics.

ï) A tenir en la seva companyia els seus fills menors, sempre que el Ministeri Fiscal informi favorablement sobre aquesta mesura i existeixin al centre mòduls que garanteixin la unitat i intimitat familiar.

j) A entrar en contacte amb organitzacions no governamentals i organismes nacionals, internacionals i no governamentals de protecció d'immigrants.

2. Els centres han de disposar de serveis d'assistència social i sanitària amb dotació suficient. Les condicions per a la prestació d'aquests serveis s'han de desplegar per reglament.

3. Les organitzacions constituïdes legalment a Espanya per a la defensa dels immigrants i els organismes internacionals pertinents poden visitar els centres d'internament; per reglament se n'han de desplegar les condicions.

¹²⁰ Article redactat de conformitat amb l'article únic.66 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 62 ter¹²¹

Deures dels estrangers internats

L'estranger sotmès a internament està obligat:

a) A romandre al centre a disposició del jutge d'Instrucció que n'hagi autoritzat l'ingrés.

b) A observar les normes per les quals es regeix el centre i complir les instruccions generals impartides per la direcció i les particulars que rebin dels funcionaris en l'exercici legítim de les seves funcions, encaminades al manteniment de l'ordre i la seguretat dins del centre, així com les relatives a la seva pròpia neteja i higiene i a la neteja del centre.

c) A mantenir una activitat cívica correcta i de respecte amb els funcionaris i empleats del centre, amb els visitants i amb els altres estrangers internats, abstenint-se de proferir insults o amenaces contra ells, o de promoure o intervenir en agressions, baralles, desordres i altres actes individuals o col·lectius que alterin la convivència.

d) A conservar el bon estat de les instal·lacions materials, mobiliari i altres efectes del centre, evitant el deteriorament o inutilització deliberada, tant d'aquests com dels béns o pertinences dels altres estrangers ingressats o funcionaris.

e) A sotmetre's a reconeixement mèdic a l'entrada i sortida del centre, així com en els casos en què, per raons de salut col·lectiva, apreciades pel servei mèdic, i a petició d'aquest, ho disposi el director del centre.

¹²¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.67 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 62 quater¹²²

Informació i reclamacions

1. Els estrangers han de rebre quan ingressin al centre informació escrita sobre els seus drets i les seves obligacions, les qüestions d'organització general, les normes de funcionament del centre, les normes disciplinàries i els mitjans per formular peticions o queixes. La informació se'ls ha de facilitar en un idioma que entenguin.

2. Els internats, verbalment o per escrit, poden formular peticions i queixes sobre qüestions referents a la seva situació d'internament.

Aquestes peticions o queixes també es poden presentar al director del centre, que les ha d'atendre si són de competència seva o les ha de posar en coneixement de l'autoritat competent, en el cas contrari.

¹²² Article afegit per l'article 1.32 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Article 62 quinquies¹²³ *Mesures de seguretat*

1. Les actuacions de vigilància i seguretat interior als centres, en la forma i amb la periodicitat que s'estableixi, poden implicar inspeccions dels locals i les dependències i, sempre que sigui necessari per a la seguretat als centres, registres de persones, robes i estris dels estrangers internats.

2. Es poden fer servir mitjans de contenció física personal o separació preventiva de l'agressor en una habitació individual per evitar actes de violència o lesions dels estrangers, impedir actes de fuga, danys a les instal·lacions del centre o davant la resistència al personal del centre en l'exercici legítim del seu càrrec. L'ús dels mitjans de contenció ha de ser proporcional a la finalitat perseguida, no poden suposar una sanció encoberta i només s'han d'emprar quan no hi hagi una altra manera menys costosa d'aconseguir la finalitat perseguida i pel temps estrictament necessari.

3. L'ús de mitjans de contenció l'ha d'autoritzar prèviament el director del centre, llevat que raons d'urgència no ho permetin, cas en què s'ha de posar en coneixement seu immediatament. El director ha de comunicar tan aviat com sigui possible a l'autoritat judicial que va autoritzar l'internament l'adopció i cessació dels mitjans de contenció física personal, amb expressió detallada dels fets que han donat lloc a fer-los servir i de les circumstàncies que puguin aconsellar de mantenir-los. El jutge, en el termini més breu possible i sempre que la mesura acordada sigui la separació preventiva de l'agressor, si està vigent, ha de disposar mantenir-la o revocar-la.

¹²³ Article afegit per l'article 1.32 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Article 62 sexties¹²⁴ *Funcionament i règim interior dels centres d'internament d'estrangers*

A cada centre d'internament d'estrangers hi ha d'haver un director responsable del seu funcionament, per a la qual cosa ha d'adoptar les directrius d'organització necessàries, i coordinar i supervisar la seva execució. Així mateix és el responsable d'adoptar les mesures necessàries per assegurar l'ordre i la convivència correcta entre estrangers i assegurar el compliment dels seus drets, i de la imposició de mesures als interns que no respectin les normes de correcta convivència o règim interior.

¹²⁴ Article afegit per l'article 1.32 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Article 63¹²⁵

Procediment preferent

1. Incoat l'expedient en què es pugui proposar l'expulsió perquè es tracta d'un dels supòsits que preveu l'article 53.1.d, 53.1.f, 54.1.a, 54.1.b i 57.2, la tramitació d'aquest té caràcter preferent.

Igualment, el procediment preferent és aplicable quan, si es tracta de les infraccions que preveu la lletra a de l'apartat 1 de l'article 53, es doni alguna de les circumstàncies següents:

a) risc d'incompareixença.

b) l'estranger eviti o dificulti l'expulsió, sense perjudici de les actuacions en exercici dels seus drets.

c) l'estranger representi un risc per a l'ordre públic, la seguretat pública o la seguretat nacional. En aquests casos no es pot concedir el període de sortida voluntària.

2. Durant la tramitació del procediment preferent, així com en la fase d'execució de l'expulsió que hagi recaigut, es poden adoptar les mesures cautelars i l'internament que estableixen els articles 61 i 62.

3. S'ha de garantir el dret de l'estranger a assistència lletrada, que se li ha de proporcionar d'ofici, si s'escau, i a ser assistit per un intèrpret, si no comprèn o no parla castellà, i de forma gratuïta en cas que no disposi de mitjans econòmics.

4. Iniciat l'expedient, s'ha de donar trasllat a l'interessat de l'acord d'iniciació degudament motivat i per escrit, perquè al·legui el que consideri adequat, en el termini de 48 hores, i advertir-lo de les conseqüències si no ho fa així.

5. Si l'interessat, o el seu representant, no efectua al·legacions ni realitzen proposició de prova sobre el contingut de l'acord d'iniciació, o si l'instructor no admet, per improcedents o innecessàries, de forma motivada, les proves proposades, sense canviar la qualificació dels fets, l'acord d'iniciació de l'expedient es considera proposta de resolució amb remissió a l'autoritat competent per resoldre.

Si s'estima la proposició de prova, aquesta s'ha de realitzar en el termini màxim de tres dies.

6. En el cas de les lletres a i b de l'apartat 1 de l'article 53, quan l'estranger acrediti haver sol·licitat amb anterioritat autorització de residència temporal de conformitat amb el que disposa l'article 31.3 d'aquesta Llei, l'òrgan encarregat de tramitar l'expulsió l'ha de suspendre fins a la resolució de la sol·licitud, i procedir a la continuació de l'expedient en cas de denegació.

7. L'execució de l'ordre d'expulsió en els casos que preveu aquest article s'ha d'efectuar de forma immediata.

¹²⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.68 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 63 bis¹²⁶

Procediment ordinari

1. Quan es tramiti l'expulsió per a casos diferents dels que preveu l'article 63 el procediment a seguir és l'ordinari.

2. La resolució en què s'adopti l'expulsió tramitada mitjançant el procediment ordinari ha d'incloure un termini de compliment voluntari perquè l'interessat abandoni el territori nacional. La durada del termini ha d'oscil·lar entre set i trenta dies i començar a comptar a partir del moment de la notificació de l'esmentada resolució.

El termini de compliment voluntari de l'ordre d'expulsió es pot prorrogar durant un temps prudencial en atenció a les circumstàncies que concorrin en cada cas concret, com poden ser la durada de l'estada, estar a càrrec de nens escolaritzats o l'existència d'altres vincles familiars i socials.

3. Tant en la fase de tramitació del procediment com durant el termini de compliment voluntari, es pot adoptar alguna o algunes de les mesures cautelars que estableix l'article 61, excepte la d'internament que preveu la lletra e.

¹²⁶ Article afegit per l'article únic.69 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 64¹²⁷

Execució de l'expulsió

1. Expirat el termini de compliment voluntari sense que l'estranger hagi abandonat el territori nacional, s'ha de procedir a detenir-lo i conduir-lo fins al lloc de sortida per on s'hagi de fer efectiva l'expulsió. Si l'expulsió no es pot executar en el termini de setanta-dues hores, es pot sol·licitar la mesura d'internament que regulen els articles anteriors, que no pot excedir el període establert a l'article 62 d'aquesta Llei.

2. Tant en els casos de pròrroga del termini de compliment voluntari com d'ajornament o suspensió de l'execució de l'expulsió, cosa que s'ha d'acreditar en document degudament notificat a l'interessat, s'ha de tenir en compte la garantia per a l'estranger afectat de:

- a) El manteniment de la unitat familiar amb els membres que es trobin en territori espanyol.
- b) La prestació d'atenció sanitària d'urgència i tractament bàsic de malalties.
- c) L'accés per als menors, en funció de la durada de la seva estada, al sistema d'ensenyament bàsic.
- d) Les necessitats especials de persones vulnerables.

3. L'execució de la resolució d'expulsió s'ha d'efectuar, si s'escau, a costa de l'ocupador que hagi estat sancionat per les infraccions que preveu l'article 53.2 a o 54.1.d d'aquesta Llei o, en la resta dels casos, a costa de l'estranger si té mitjans econòmics per fer-se'n càrrec. Si no es dóna cap de les condicions esmentades, s'ha de comunicar al representant diplomàtic o consular del seu país, als efectes oportuns.

4. Quan un estranger sigui detingut en territori espanyol i es constati que contra ell s'ha dictat una resolució d'expulsió per un Estat membre de la Unió Europea, s'ha de procedir a executar immediatament la resolució, sense necessitat d'incoar un nou expedient d'expulsió. Es pot sol·licitar l'autorització del jutge d'instrucció per al seu ingrés en un centre

d'internament, amb la finalitat d'assegurar l'execució de la sanció d'expulsió, d'acord amb el que preveu la present Llei.

5. S'ha de suspendre l'execució de la resolució d'expulsió quan es formalitzi una petició de protecció internacional, fins que s'hagi inadmes a tràmit o resolt, de conformitat amb el que disposa la normativa de protecció internacional.

6. No és necessària la incoació d'expedient d'expulsió:

a) per procedir al trasllat, escortats per funcionaris, dels sol·licitants de protecció internacional la sol·licitud dels quals hagi estat inadmesa a tràmit en aplicació de la Llei 12/2009, de 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària, perquè és responsable un altre Estat de l'examen de la sol·licitud, de conformitat amb els convenis internacionals en què Espanya sigui part, quan el trasllat es produeixi dins dels terminis en què l'Estat responsable té l'obligació de procedir a l'estudi de la sol·licitud.

b) per procedir al trasllat, escortats per funcionaris, manutenció, o recepció, custòdia i transmissió de documents de viatge, dels estrangers que realitzin un trànsit en territori espanyol, sol·licitat per un Estat membre de la Unió Europea, als efectes de repatriació o allunyament per via aèria.

¹²⁷ Article redactat de conformitat amb l'article únic.70 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 65¹²⁸

Possibilitat de recurs contra les resolucions sobre estrangers

1. Les resolucions administratives sancionadores poden ser objecte de recurs d'acord amb el que disposen les lleis. El règim d'executivitat d'aquestes és el previst amb caràcter general.

2. En tot cas, quan l'estranger no estigui a Espanya, pot cursar els recursos procedents, tant en via administrativa com jurisdiccional, a través de les representacions diplomàtiques o consulars corresponents, que els han de remetre a l'organisme competent.

¹²⁸ Article afegit per l'article 1.58 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 66¹²⁹

Obligacions dels transportistes

1. Quan ho determinin les autoritats espanyoles respecte de les rutes procedents de fora de l'Espai Schengen en les quals la intensitat dels fluxos migratoris ho faci necessari, a efectes de combatre la immigració il·legal i garantir la seguretat pública, qualsevol companyia, empresa de transport o transportista, en el moment d'acabament de l'embarcament i abans de la sortida del mitjà de transport, està obligada a trametre a les autoritats espanyoles encarregades del control d'entrada la informació relativa als passatgers que hagin de ser traslladats, ja sigui per via aèria, marítima o terrestre, i independentment que el transport sigui en trànsit o com a destinació final, al territori espanyol.

La informació ha de ser transmesa per mitjans telemàtics, o, si no és possible, per qualsevol altre mitjà adequat, i ha d'incloure nom i cognoms de cada passatger, la seva data de naixement, nacionalitat, número de passaport o del document de viatge que acrediti la seva

identitat i tipus de document, pas fronterer d'entrada, codi de transport, hora de sortida i d'arribada del transport, nombre total de persones transportades, i lloc inicial d'embarcament. Les autoritats encarregades del control d'entrada han de guardar les dades en un fitxer temporal, i esborrar-les després de l'entrada i en un termini de vint-i-quatre hores des de la seva comunicació, excepte que hi hagi necessitats en l'exercici de les seves funcions. Els transportistes han d'haver informat d'aquest procediment els passatgers, i estan obligats a esborrar les dades en el mateix termini de vint-i-quatre hores.¹³⁰

2. Qualsevol companyia, empresa de transport o transportista està obligat a enviar a les autoritats espanyoles encarregades del control d'entrada la informació que inclogui el nombre de bitllets de tornada que no han fet servir els passatgers que prèviament hagin transportat a Espanya, ja sigui per via aèria, marítima o terrestre, i independentment que el transport sigui en trànsit o com a destinació final, de rutes procedents de fora de l'Espai Schengen.

Quan ho determinin les autoritats espanyoles, en els termes i als efectes que indica l'apartat anterior, la informació a més ha d'incloure, per a passatgers no nacionals de la Unió Europea, de l'espai econòmic europeu o de països amb els quals hi hagi un conveni internacional que estengui el règim jurídic previst per als ciutadans dels estats esmentats, el nom i els cognoms de cada passatger, la data de naixement, la nacionalitat, el número de passaport o del document de viatge que n'acrediti la identitat.

La informació que assenyala aquest apartat s'ha de trametre en un termini no superior a 48 hores des de la data de caducitat del bitllet.

3. Així mateix, qualsevol companyia, empresa de transport o transportista està obligat a:

a) Dur a terme la comprovació deguda de la validesa i vigència tant dels passaports, títols de viatge o documents d'identitat pertinents, com, si s'escau, del visat corresponent, dels quals els estrangers han de ser titulars.

b) Fer-se càrrec immediatament de l'estranger que hagi traslladat fins a la frontera aèria, marítima o terrestre corresponent del territori espanyol, si a aquest se li ha denegat l'entrada per deficiències en la documentació necessària per creuar fronteres.

c) Tenir a càrrec seu l'estranger que hagi estat traslladat en trànsit fins a una frontera aèria, marítima o terrestre del territori espanyol, si el transportista que l'hagi de portar al país de destinació es nega a embarcar-lo, o si les autoritats d'aquest últim país li han denegat l'entrada i l'han tornat a la frontera espanyola per la qual ha transitat.

d) Transportar els estrangers als quals es refereixen els paràgrafs b) i c) d'aquest apartat fins a l'Estat a partir del qual li hagi transportat, o bé fins a l'Estat que hagi expedit el document de viatge amb el qual ha viatjat, o bé a qualsevol altre Estat que garanteixi la seva admissió i un tracte compatible amb els drets humans.

La companyia, l'empresa de transports o el transportista que tingui a càrrec seu un estranger en virtut d'algun dels casos que preveu aquest apartat ha de garantir a l'estranger unes condicions de vida adequades mentre romangui a càrrec seu.

4. El que estableix aquest article també s'entén per al cas en el qual el transport aeri o marítim es dugui a terme des de Ceuta o Melilla fins a qualsevol altre punt del territori espanyol.

¹²⁹ Article redactat de conformitat amb l'article 1.35 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

¹³⁰ Apartat 1, paràgraf 2n, redactat de conformitat amb l'article únic.71 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

TÍTOL IV¹³¹ *Coordinació dels poders públics*¹³²

¹³¹ Títol reestructurat de conformitat amb l'article 3.1 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

¹³² Rúbrica redactada de conformitat amb l'article 3.3 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 67¹³³ *Coordinació dels òrgans de l'Administració de l'Estat*

1. El Govern ha de portar a terme una observació permanent de les magnituds i les característiques més significatives del fenomen immigratori amb l'objecte d'analitzar-ne l'impacte en la societat espanyola i facilitar una informació objectiva i contrastada que eviti o dificulti l'aparició de corrents xenòfobs o racistes.

2. El Govern ha d'unificar en oficines provincials els serveis existents, dependents de diferents òrgans de l'Administració de l'Estat amb competència en immigració, per tal d'aconseguir una coordinació adequada de la seva actuació administrativa.

3. El Govern ha d'elaborar plans, programes i directrius sobre l'actuació de la Inspecció de Treball prèviament al procediment sancionador, destinats especialment a comprovar el compliment del principi d'igualtat i no-discriminació dels treballadors estrangers, així com el compliment efectiu de la normativa en matèria d'autorització de treball d'estrangers, tot això sense perjudici de les facultats de planificació que corresponguin a les comunitats autònomes amb competències en matèria d'execució de la legislació laboral.¹³⁴

¹³³ Article redactat i renumerat de conformitat amb l'article 1.60 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

¹³⁴ Apartat 3 redactat de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), quant a la substitució del terme *permís* pel terme *autorització*.

Article 68¹³⁵ *Coordinació de les administracions públiques*

1. La Conferència Sectorial d'Immigració és l'òrgan a través del qual s'ha d'assegurar la coordinació adequada de les actuacions que portin a terme les administracions públiques en matèria d'immigració.

2. Les comunitats autònomes que assumeixin competències executives en la concessió de l'autorització inicial de treball, les han de desenvolupar en necessària coordinació amb les competències estatals en matèria d'estrangeria, immigració i autorització de residència, de manera que es garanteixi la igualtat en l'aplicació de la normativa d'estrangeria i immigració en tot el territori, la celeritat dels procediments i l'intercanvi d'informació entre les administracions necessari per al desenvolupament de les seves respectives competències. La coordinació s'ha de fer preservant la capacitat d'autoorganització de cada comunitat autònoma així com el seu propi sistema de descentralització territorial.

3. Amb caràcter previ a la concessió d'autoritzacions per arrelament, les comunitats autònomes o, si s'escau, els ajuntaments, han d'emetre un informe sobre la integració social de l'estranger el domicili habitual del qual es trobi en el seu territori. S'han de determinar per reglament els continguts de l'esmentat informe. En tot cas, l'informe ha de tenir en compte el període de permanència, la possibilitat de disposar d'habitatge i mitjans de vida, els vincles amb familiars residents a Espanya, i els esforços d'integració a través del seguiment de programes d'inserció sociolaborals i culturals.

4. Les comunitats autònomes que hagin assumit competències en matèria de seguretat ciutadana i ordre públic mitjançant la creació d'una policia pròpia, poden aportar, si s'escau, un informe sobre afectació a l'ordre públic en tots els procediments d'autorització de residència o la seva renovació, referits a estrangers que es troben a Espanya, en què es prevegi la necessitat d'informe governatiu. Aquest informe s'ha d'incorporar a l'expedient de la mateixa manera que el que, si s'escau, aportin les forces i cossos de seguretat de l'Estat en l'exercici de les seves competències sobre seguretat pública.

¹³⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.72 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 69¹³⁶

Suport al moviment associatiu dels immigrants

Els poders públics han d'impulsar l'enfortiment del moviment associatiu entre els immigrants i donar suport als sindicats, a les organitzacions empresarials i a les organitzacions no governamentals que, sense ànim de lucre, afavoreixin la seva integració social, facilitant-los ajut econòmic, tant a través dels programes generals com en relació amb les seves activitats específiques.

¹³⁶ Article afegit per l'article 1.62 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Article 70¹³⁷

El Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants

1. El Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants, constituït de forma tripartida i equilibrada, per representants de les administracions públiques, de les associacions d'immigrants i d'altres organitzacions amb interès i implantació en l'àmbit migratori, incloent entre aquestes les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, constitueix l'òrgan de consulta, informació i assessorament en matèria d'integració dels immigrants.¹³⁸

2. Se n'ha de determinar per reglament la composició, les competències, el règim de funcionament i l'adscripció administrativa.

¹³⁷ Article afegit per l'article 1.63 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

¹³⁸ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.73 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 71¹³⁹

Observatori Espanyol del Racisme i la Xenofòbia

Es constitueix l'Observatori Espanyol del Racisme i la Xenofòbia, amb funcions d'estudi i anàlisi, i amb capacitat per elevar propostes d'actuació, en matèria de lluita contra el racisme i la xenofòbia.

¹³⁹ Article afegit per l'article 1.37 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Article 72¹⁴⁰

Comissió Laboral Tripartida d'Immigració

1. La Comissió Laboral Tripartida d'Immigració és l'òrgan col·legiat adscrit al Ministeri competent en matèria d'immigració, de la qual formen part les organitzacions sindicals i empresarials més representatives.

2. La Comissió Laboral Tripartida d'Immigració ha de ser informada sobre l'evolució dels moviments migratoris a Espanya i, en tot cas, ha de ser consultada sobre les propostes de catàleg d'ocupacions de difícil cobertura, les previstes a l'article 39 d'aquesta Llei i les de contractació de treballadors de temporada que es determinin.

3. Mitjançant una ordre ministerial se n'ha de determinar la composició, forma de designació dels seus membres, competències i règim de funcionament.

¹⁴⁰ Article afegit per l'article únic.74 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

Termini màxim per a la resolució d'expedients

1. El termini general màxim per notificar les resolucions de les sol·licituds d'autoritzacions que formulin els interessats d'acord amb el que preveu aquesta Llei és de tres mesos, comptats a partir de l'endemà de la data en què hagin tingut entrada en el registre de l'òrgan competent per tramitar-les; això, sense perjudici del termini màxim de 15 dies naturals establert per la normativa comunitària en relació amb procediments de sol·licitud de visat de

trànsit o estada (així com de les excepcions que aquesta preveu per a la seva possible ampliació). Transcorregut el termini per notificar les resolucions de les sol·licituds, llevat del que disposa l'apartat següent, es poden entendre desestimades.¹⁴¹

2. Les sol·licituds de pròrroga de l'autorització de residència, la renovació de l'autorització de treball, així com les sol·licituds d'autorització de residència de llarga durada que formulin els interessats d'acord amb el que disposa la present Llei orgànica s'han de resoldre i notificar en el termini màxim de tres mesos comptats a partir de l'endemà de la data en què hagin tingut entrada en el registre de l'òrgan competent per tramitar-les. Transcorregut el termini sense que l'Administració hi hagi donat resposta expressa, s'entén que la pròrroga o renovació han estat concedides.¹⁴²

3. Les sol·licituds de modificació de la limitació territorial o d'ocupació de les autoritzacions inicials de residència i treball han de ser resoltes i notificades per l'administració autonòmica o estatal competent en el termini màxim d'un mes. Transcorregut el termini sense que l'Administració hi hagi donat resposta expressa, s'entén que la sol·licitud ha estat concedida.¹⁴³

¹⁴¹ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.75 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

¹⁴² Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.76 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

¹⁴³ Apartat 3 afegit per l'article únic.76 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició adicional segona¹⁴⁴ *Subcomissions de cooperació*

En consideració a la situació territorial i a l'especial incidència del fenomen migratori i a les competències que tinguin reconegudes en els seus respectius estatuts d'autonomia en matèria d'execució laboral i en matèria d'assistència social, i en concordança amb aquests, es poden constituir subcomissions en el si de les comissions bilaterals de cooperació entre l'Estat i les comunitats autònomes, en concordança amb el que prevegin els seus respectius estatuts d'autonomia, per analitzar qüestions sobre treball i residència d'estrangers que les afectin directament.

En particular, en consideració a la situació geogràfica de l'arxipèlag canari, a la fragilitat del seu territori insular i a la seva llunyania amb el continent europeu, d'acord amb el que estableix l'article 37.1 del seu Estatut d'autonomia, en el si de la Comissió Bilateral de Cooperació Canàries-Estat s'ha de constituir una subcomissió que ha de conèixer de les qüestions que afectin directament les Canàries en matèria de residència i treball d'estrangers.

¹⁴⁴ Disposició adicional afegida per l'article 2.2 de la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Disposició adicional tercera¹⁴⁵ *Llocs de presentació de les sol·licituds i exigència de compareixença personal*

1. Quan el subjecte legitimat es trobi en territori espanyol ha de presentar personalment les sol·licituds relatives a les autoritzacions de residència i de treball en els registres dels òrgans competents per a la seva tramitació. Igualment, en els procediments en els quals el subjecte legitimat sigui un ocupador, les sol·licituds poden ser presentades per aquest, o per qui vàlidament ostenti la representació legal empresarial. Per reglament es poden establir excepcions a la presentació davant l'òrgan competent per a la seva tramitació o a la necessitat de presentació personal de sol·licituds.¹⁴⁶

2. Quan el subjecte legitimat es trobi en territori estranger, la presentació de sol·licituds de visat i la recollida s'han de realitzar personalment davant la missió diplomàtica o oficina consular a la demarcació de la qual aquell resideixi. Excepcionalment, quan l'interessat no resideixi a la població en què tingui la seu la missió diplomàtica o oficina consular i s'acreditin raons que obstaculitzin el desplaçament, com la llunyania de la missió o oficina o dificultats de transport que facin el viatge especialment costós, es pot acordar que la sol·licitud de visat la pugui presentar un representant degudament acreditat.

Sense perjudici del que disposa el paràgraf anterior, en els casos de presentació de sol·licituds i recollida de visat d'estada, trànsit i de residència per reagrupament familiar de menors, els dos tràmits es poden realitzar mitjançant un representant degudament acreditat.

En qualsevol cas, la missió diplomàtica o oficina consular pot requerir la compareixença del sol·licitant i, quan ho consideri necessari, mantenir una entrevista personal.

El que disposa aquest apartat s'entén sense perjudici del que estableix la normativa comunitària que desenvolupa la política comuna de visats pel que fa a la possibilitat de signar acords amb altres estats membres de la Unió Europea als efectes de representació en tercers estats, quant a procediments de sol·licitud de visats de trànsit o estada.¹⁴⁷

3. Així mateix, no es requereix la compareixença personal en els procediments de contractació col·lectiva de treballadors, en els casos previstos en un conveni o acord internacional, circumstància en què cal atènyer-se al que aquest disposi.

¹⁴⁵ Disposició addicional afegida per l'article 1.38 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

¹⁴⁶ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.77 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

¹⁴⁷ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.78 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició addicional quarta¹⁴⁸

1. L'autoritat competent per resoldre ha d'inadmetre a tràmit les sol·licituds relatives als procediments que regula aquesta Llei, en els casos següents:

- a) Falta de legitimació del sol·licitant, o insuficient acreditació de la representació.
- b) Presentació de la sol·licitud fora del termini legalment establert.
- c) Quan es tracti de reiteració d'una sol·licitud ja denegada, sempre que les circumstàncies que van motivar la denegació no hagin variat.
- d) Quan consti un procediment administratiu sancionador contra el sol·licitant en què es pugui proposar l'expulsió o quan s'hagi decretat en contra d'ell una ordre d'expulsió, judicial

o administrativa, llevat que, en aquest últim cas, l'ordre d'expulsió hagi estat revocada o es trobi en un dels supòsits que regulen els articles 31 bis, 59, 59 bis o 68.3 d'aquesta Llei.

- e) Quan el sol·licitant tingui prohibida l'entrada a Espanya.
- f) Quan es tracti de sol·licituds que manifestament no tenen fonament.
- g) Quan es refereixin a estrangers que es trobin a Espanya en situació irregular, llevat que estiguin en un dels supòsits de l'article 31, apartat 3.
- h) Quan la sol·licitud no sigui realitzada personalment i l'esmentada circumstància sigui exigida per llei.

2. En els procediments relatius a sol·licituds de visat de trànsit o estada, l'autoritat competent per resoldre ha d'inadmetre a tràmit les sol·licituds, en els casos següents:

- a) Presentació de la sol·licitud fora del termini dels tres mesos anteriors al començament del viatge.
- b) Presentació de la sol·licitud en document diferent del model oficialment establert als efectes.
- c) No aportació de document de viatge vàlid almenys fins tres mesos després de la data (si s'escau, última data) prevista de sortida del territori dels estats membres de la Unió Europea; en el qual figurin almenys dues pàgines en blanc; i expedit dins dels deu anys anteriors a la presentació de la sol·licitud de visat.
- d) Quan no s'aporti cap fotografia del sol·licitant, d'acord amb el que disposa la normativa reguladora del sistema d'informació de visats (VIS) de la Unió Europea.
- e) Quan no s'hagin pres les dades biomètriques del sol·licitant.
- f) Quan no s'hagi abonat la taxa de visat.

¹⁴⁸ Disposició addicional redactada de conformitat amb l'article únic.79 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició addicional cinquena¹⁴⁹

Accés a la informació, col·laboració entre administracions públiques i gestió informàtica dels procediments

1. En el compliment dels fins que tenen encomanats, i amb ple respecte a la legalitat vigent, les administracions públiques, dins del seu àmbit competencial, han de col·laborar en la cessió de dades relatives a les persones que siguin considerades interessats en els procediments que regula aquesta Llei orgànica i les seves normes de desplegament.

2. Per a l'exclusiva finalitat d'acomplir les actuacions que els òrgans de l'Administració General de l'Estat competents en els procediments que regula aquesta Llei orgànica i les seves normes de desplegament tenen encomanades, l'Agència Estatal d'Administració Tributària, la Tresoreria General de la Seguretat Social i l'Institut Nacional d'Estadística, aquest últim pel que fa al padró municipal d'habitants, els han de facilitar l'accés directe als fitxers on figurin dades que hagin de constar en els esmentats expedients, i sense que calgui el consentiment dels interessats, d'acord amb la legislació sobre protecció de dades.

Igualment, els anteriors organismes han de facilitar a les comunitats autònomes la informació necessària per exercir les seves competències sobre autoritzacions inicials de treball sense que tampoc calgui el consentiment dels interessats.

3. La tramitació dels procediments en matèria d'estrangeria derivats del compliment del que disposa la present Llei orgànica s'ha de fer sobre una aplicació informàtica comuna la implantació i coordinació de la qual respecte de la resta de departaments implicats correspon al Ministeri de Treball i Immigració. L'aplicació, garantint la protecció de dades de

caràcter personal, ha de registrar la informació i les dades relatives als estrangers i ciutadans de la Unió Europea residents a Espanya i les seves autoritzacions, impulsar el compliment del que estableix la legislació en matèria d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics i permetre el coneixement, en temps real, de la situació de les sol·licituds d'autorització que regula aquesta Llei per part dels òrgans administratius que siguin competents en cadascuna de les seves fases, així com la seva intervenció en la fase que recaigui dins del seu àmbit de competències. Així mateix, l'aplicació informàtica ha de permetre la generació de bases de dades estadístiques per les administracions intervinents per a l'obtenció de la informació actualitzada i fiable sobre les magnituds relatives a la immigració i l'estrangeria.

En compliment del que estableix la normativa comunitària sobre la matèria, la tramitació de procediments relatius a visats de trànsit i d'estada s'ha de realitzar sobre l'aplicació informàtica específicament creada als efectes, dependent del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, que ha d'estar interconnectada amb l'aplicació informàtica comuna, per tal que a la base de dades d'aquesta última consti informació sobre les dades dels visats sol·licitats i concedits a les oficines consulars o missions diplomàtiques espanyoles a l'exterior.

El Ministeri de l'Interior, d'acord amb les seves competències en matèria d'ordre públic, seguretat pública i seguretat nacional, ha de mantenir un Registre central d'estrangers. Per reglament, s'ha d'establir la interconnexió que, si s'escau, sigui necessària perquè en l'aplicació informàtica comuna consti la informació que pugui repercutir en la situació administrativa dels estrangers a Espanya.

4. Quan les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves competències, intervinguin en algun dels procediments que regula aquesta Llei, s'ha de garantir que la seva participació en els procediments informatitzats respongui a estàndards comuns que garanteixin la necessària coordinació de l'actuació de tots els òrgans administratius intervinents. Igualment, l'aplicació informàtica comuna ha de donar accés a les comunitats autònomes amb competències en matèria d'autorització de treball a la informació necessària per a l'exercici de les seves competències, entre la qual hi ha d'haver la relativa a la concessió i extinció d'autoritzacions de reagrupament familiar concedides en el seu territori així com de les altes a la Seguretat Social de les autoritzacions de treball inicials concedides per aquelles.

5. L'Observatori Permanent de la Immigració ha d'unir el conjunt de la informació estadística disponible en matèria d'estrangeria, immigració, protecció internacional i nacionalitat, amb independència de l'Administració pública, departament ministerial o organisme responsable de la seva elaboració, amb la finalitat de servir com a sistema d'anàlisi i intercanvi de la informació qualitativa i quantitativa relacionada amb els moviments migratoris al servei de les entitats responsables de gestionar les polítiques públiques en les esmentades matèries.

¹⁴⁹ Disposició addicional redactada de conformitat amb l'article únic.80 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició addicional sisena¹⁵⁰

Acords de readmissió

Als estrangers que, en virtut dels acords que regulin la readmissió de les persones en situació irregular subscrits per Espanya, hagin de ser lliurats o enviats als països dels quals siguin nacionals o des dels quals s'hagin traslladat fins al territori espanyol els és aplicable el que disposen els acords esmentats així com la seva normativa de desplegament.

Els acords han de contenir clàusules de respecte als drets humans en virtut del que estableixen en aquesta matèria els tractats i convenis internacionals.

En cas que el titular de la targeta blava de la UE concedida a Espanya sigui objecte d'una mesura de repatriació en un altre Estat membre, perquè s'ha extingit la vigència de l'autorització originària per quedar-se a l'esmentat Estat o perquè se li denega la sol·licitud per residir-hi, se l'ha de readmetre sense necessitat de cap altra formalitat, incloent, si s'escau, els membres de la seva família prèviament reagrupats.

¹⁵⁰ Disposició addicional redactada de conformitat amb l'article únic.81 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició addicional setena¹⁵¹ *Delimitació de l'Espai Schengen*

Als efectes del que disposa aquesta Llei, s'entén per Espai Schengen el conjunt dels territoris dels estats als quals s'apliquin plenament les disposicions relatives a la supressió de controls a les fronteres interiors i circulació de persones, que preveu el títol II del Conveni per a l'aplicació de l'Acord de Schengen, de 19 de juny de 1990.

¹⁵¹ Disposició addicional afegida per l'article 1.42 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Disposició addicional vuitena¹⁵² *Ajuts al retorn voluntari*

El Govern preveu anualment el finançament de programes de retorn voluntari de les persones que ho sol·licitin i plantegin projectes que suposin el seu reassentament en la societat de la qual van sortir i sempre que aquests siguin interessants per a aquella comunitat.

¹⁵² Disposició addicional afegida per l'article 1.43 de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre).

Disposició addicional novena¹⁵³ *Autoritzacions autonòmiques de treball en origen*

En el marc dels procediments de contractació col·lectiva en origen, les comunitats autònomes amb competències executives en matèria d'autoritzacions de treball poden establir serveis que facilitin la tramitació dels visats corresponents davant els consolats espanyols, així com promoure el desenvolupament de programes d'acollida per als treballadors estrangers i les seves famílies.

¹⁵³ Disposició addicional afegida per l'article únic.82 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera¹⁵⁴ *Regularització d'estrangers que estiguin a Espanya*

El Govern, mitjançant reial decret, ha d'establir el procediment per a la regularització dels estrangers que estiguin en el territori espanyol abans del dia 1 de juny de 1999 i que acreditin haver sol·licitat alguna vegada l'autorització de residència o de treball o que l'hagin tingut en els tres últims anys.

¹⁵⁴ Disposició transitòria redactada de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), quant a la substitució del terme *permís* pel terme *autorització*.

Disposició transitòria segona¹⁵⁵ *Validesa dels permisos vigents*

Les diferents autoritzacions o les targetes que habiliten per entrar, residir i treballar a Espanya les persones incloses en l'àmbit d'aplicació de la Llei, que tinguin validesa a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, la conserven pel temps per al qual hagin estat expedides.

¹⁵⁵ Disposició transitòria redactada de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre; de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 279, de 21 de novembre, i suplement en català núm. 23, de 24 de novembre), quant a la substitució del terme *permís* pel terme *autorització*.

Disposició transitòria tercera *Normativa aplicable a procediments en curs*

Els procediments administratius en curs s'han de tramitar i resoldre d'acord amb la normativa vigent en el moment de la iniciació, llevat que l'interessat sol·liciti l'aplicació d'aquesta Llei.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria única *Derogació normativa*

Queda derogada la Llei orgànica 7/1985, d'1 de juliol, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya, i totes les disposicions que s'oposin al que estableix aquesta Llei.

DISPOSICIÓ FINAL

Disposició final primera

Modificació de l'article 312 del Codi penal

L'apartat 1 de l'article 312 del Codi penal queda redactat de la manera següent:

«Article 312

1. Són castigats amb les penes de presó de dos a cinc anys i una multa de sis a dotze mesos els que trafiquin de manera il·legal amb mà d'obra.»

Disposició final segona

Inclusió d'un nou títol XV bis en el Codi penal

S'hi introdueix un nou títol XV bis amb la redacció següent:

«Títol XV bis.

Delictes contra els drets dels ciutadans estrangers

Article 318 bis

1. Els qui promoguin, afavoreixin o facilitin el tràfic il·legal de persones des d'Espanya, en trànsit o amb destinació a Espanya són castigats amb les penes de presó de sis mesos a tres anys i una multa de sis a dotze mesos.

2. Els qui efectuïn les conductes descrites en l'apartat anterior amb ànim de lucre, o amb violència, intimidació o engany, o abusant d'una situació de necessitat de la víctima, són castigats amb les penes de presó de dos a quatre anys i una multa de dotze a vint-i-quatre mesos.

3. S'imposen les penes corresponents en la seva meitat superior a les previstes en els apartats anteriors quan en la comissió dels fets s'hagi posat en perill la vida, la salut o la integritat de les persones o la víctima sigui menor d'edat.

4. En les mateixes penes de l'apartat anterior i, a més a més, en la inhabilitació absoluta de sis a dotze anys incorren els qui duguin a terme els fets valent-se de la seva condició d'autoritat, d'agent de l'autoritat o de funcionari públic.

5. S'imposen les penes superiors en grau a les previstes en els apartats anteriors, en els seus casos respectius, quan el culpable pertanyi a una organització o associació, fins i tot de caràcter transitori, que es dediqui a l'execució d'aquests activitats.»

Disposició final tercera

Modificacions en els articles 515, 517 i 518 del Codi penal

1. S'afegeix un nou apartat 6è a l'article 515, amb la redacció següent:

«6è Les que promoguin el tràfic il·legal de persones.»

2. Es modifica el primer paràgraf de l'article 517, que queda redactat de la manera següent:

«En els casos que preveuen els números 1r i 3r al 6è de l'article 515 s'imposen les penes següents:»

3. Es modifica l'article 518, que queda redactat de la manera següent:

«Els que amb la seva cooperació econòmica o de qualsevol altra classe, en tot cas rellevant, afavoreixin la fundació, l'organització o l'activitat de les associacions compreses en els números 1r i 3r al 6è de l'article 515 incorren en la pena de presó d'un a tres anys, una multa de dotze a vint-i-quatre mesos i la inhabilitació per a ocupació o càrrec públic pel termini d'un a quatre anys.»

Disposició final quarta¹⁵⁶

Preceptes no orgànics

1. Tenen naturalesa orgànica els preceptes continguts en els següents articles d'aquesta Llei: 1, 2, 3, 4.1, 4.3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15, 16, 17, 18, 18 bis, 19, 20, 21, 22.1, 23, 24, 25, 25 bis, 27, 29, 30, 30 bis, 31, 31 bis, 33, 34, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 59 bis, 60, 61, 62, 62 bis, 62 ter, 62 quater, 62 quinquies, 62 sexies, 63, 63 bis, 64, 66, 71, les disposicions addicionals tercera a vuitena i les disposicions finals.

2. Els preceptes no inclosos a l'apartat anterior no tenen naturalesa orgànica.

¹⁵⁶ Disposició final redactada de conformitat amb l'article únic.83 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició final cinquena

Suport al sistema d'informació de Schengen

El Govern, en el marc del que preveu el Conveni d'aplicació de l'Acord de Schengen, ha d'adoptar totes les mesures necessàries per mantenir l'exactitud i l'actualització de les dades del sistema d'informació de Schengen, i facilitar l'exercici del dret a la rectificació o la supressió de dades a les persones les dades de les quals hi figurin.

Disposició final cinquena bis¹⁵⁷

Codi comunitari de visats

Les previsions de la present Llei en matèria de visats de trànsit i estada s'entenen sense perjudici del que estableix el Reglament (CE) núm. 810/2009, de 13 de juliol, pel qual s'estableix un Codi comunitari sobre visats.

¹⁵⁷ Disposició final afegida per l'article únic.84 de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE núm. 299, de 12 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició final sisena

Reglament de la Llei

El Govern, en el termini de sis mesos, ha d'aprovar el reglament d'aquesta Llei orgànica.

Disposició final setena

Informació sobre la Llei a organismes i organitzacions interessats

Des del moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'adoptar les mesures necessàries per informar els funcionaris de les diverses administracions públiques, els directius d'associacions d'immigrants, els col·legis d'advocats, els sindicats i les organitzacions no governamentals dels canvis que sobre l'aplicació de la normativa anterior suposa l'aprovació d'aquesta Llei orgànica.

Disposició final vuitena

Habilitació de crèdits

El Govern ha de dictar les disposicions necessàries per fer front a les despeses originades per l'aplicació i el desplegament d'aquesta Llei.

Disposició final novena

Entrada en vigor

Aquesta Llei orgànica entra en vigor al cap de vint dies de la seva publicació completa en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.